

KURUMSAL MALİ DURUM VE BEKLENTİLER RAPORU

2023

**T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI**

**2023 YILI KURUMSAL MALİ DURUM
VE
BEKLENTİLER RAPORU**

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Temmuz – 2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	2
ŞEKİLLER TABLOSU	4
GRAFİKLER TABLOSU.....	5
GİRİŞ.....	6
2023 YILI OCAK- HAZİRAN DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI	7
OCAK–HAZİRAN 2023 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER	14
ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI PROGRAMI	15
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROGRAMI.....	35
TABİİ KAYNAKLAR PROGRAMI	37
YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROGRAMI.....	39
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	40
TEMMUZ–ARALIK 2023 DÖNEMİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER VE HEDEFLER. 42	
ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI PROGRAMI	43
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROGRAMI.....	52
TABİİ KAYNAKLAR PROGRAMI	53
YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROGRAMI.....	54
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	54

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
Ar-Ge	: Araştırma-Geliştirme
BEPA	: Biyokütle Enerjisi Potansiyel Atlası
BİDB	: Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığını
BMİDÇS	: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
BOTAŞ	: Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇŞİDB	: Çevre, şehircilik ve İklim Değerikliği Bakanlığı
DEPA	: Deniz Enerjisi Potansiyel Atlası
DOSİDER	: Doğal Gaz Cihazları Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
EBRD	: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
ECİD	: Elektronik Cihazlar İmalatçıları Derneği
EDAŞ	: Elektrik Dağıtım şirketleri
EGO	: Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü
EİGM	: Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
EPIAŞ	: Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.
EPS	: Enerji Performans Sözleşmeleri
ESCO	: Enerji Hizmet şirketi
ETİMADEN	: Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
EST	: Energy System Model for Turkey
EÜAŞ	: Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
EVD	: Enerji Verimliliği Danışmanlık şirketi
EVDES	: Enerji Verimliliği Destek Yönetim Sistemi
EVET	: Enerji Verimli Endüstriyel Tesis
EYODER	: Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği
GES	: Güneş Enerji Santrali
GTİP	: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
IPA	: AB Katılım Öncesi Yardım Aracı
KDS	: Karar Destek Sistemi
KVK	: Kişisel Verileri Koruma
MAPEG	: Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MTA	: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
MPYS	: Merkezi Personel Yönetim Sistemi
NDK	: Nükleer Düzenleme Kurumu
NEA	: OECD Nükleer Enerji Ajansı
NGS	: Nükleer Güç Santrali
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
QDMS	: Kalite Doküman Entegre Yönetim Sistemi
REPA	: Rüzgâr Enerjisi Potansiyel Atlası
RES	: Rüzgâr Enerji Santrali

RİTM	: Rüzgâr İzleme ve Tahmin Merkezi
SENER	: Sanayide Enerji Verimliliği
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TANAP	: Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi
TAP	: Trans Adriyatik Gaz Boru Hattı
TEDAŞ	: Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü
TEİAŞ	: Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
TEMSAN	: Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü
TENMAK	: Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu
TEP	: Ton Eşdeğer Petrol
TKİ	: Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPAO	: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TTK	: Türkiye Taş Kömürü Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKBESD	: Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği
UEVEP	: Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
VAP	: Verimlilik Artırıcı Projeler
YEPDİS	: Yenilenebilir Enerji Projeleri Değerlendirme ve İzleme Sistemi
YEKA	: Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
YÜKT	: Yurt İçinde Üretim Karşılığı Tahsis

ŞEKİLLER TABLOSU

Tablo 1: 2022-2023 Bütçe Ödenek ve Harcama Karşılaştırması	7
Tablo 2: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Personel Giderleri	9
Tablo 3: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10
Tablo 4: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11
Tablo 5: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Cari Transfer Giderler	12
Tablo 6: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Sermaye Giderleri	13

GRAFİKLER TABLOSU

Grafik 1: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Bütçe Ödeneklerinin Tertip Bazında Harcama ve Kalan Ödenek Dağılımı (Milyon TL)	8
Grafik 2: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Bütçe Gerçekleşmelerinin Tertipler Düzeyinde Dağılımı (%).....	9

GİRİŞ

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun birinci maddesinde, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasının yanı sıra kamu mali yönetiminde hesap verebilirliğin ve malî saydamlığın sağlanması Kanunun amacı olarak belirlenmiştir.

Bu yaklaşım çerçevesinde, Kanunun 30'uncu maddesinde yer alan "*Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Cumhurbaşkanlığı ise merkezi yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan mali durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.*" hükmü gereği hazırlanan, Bakanlığımız merkez teşkilatının 2023 yılı birinci altı aylık dönemine ilişkin bütçe uygulama sonuçları ve ikinci altı aylık dönemine ait beklentiler ile yürütülecek faaliyetlere ilişkin bilgileri içeren 2023 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

2023 YILI OCAK- HAZİRAN DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Bakanlığımıza tahsis edilen ödenekler, ayrıntılı harcama programı doğrultusunda ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca (SBB) www.sbb.gov.tr adresinde yayımlanan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği ile Genelgelerinde yer alan esas ve usullere uygun olarak kullanılmaktadır.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığımıza 18.861.264.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup başlangıç ödeneğinin %56,49'luk kısmı olan 10.655.763.557 TL harcanmıştır.

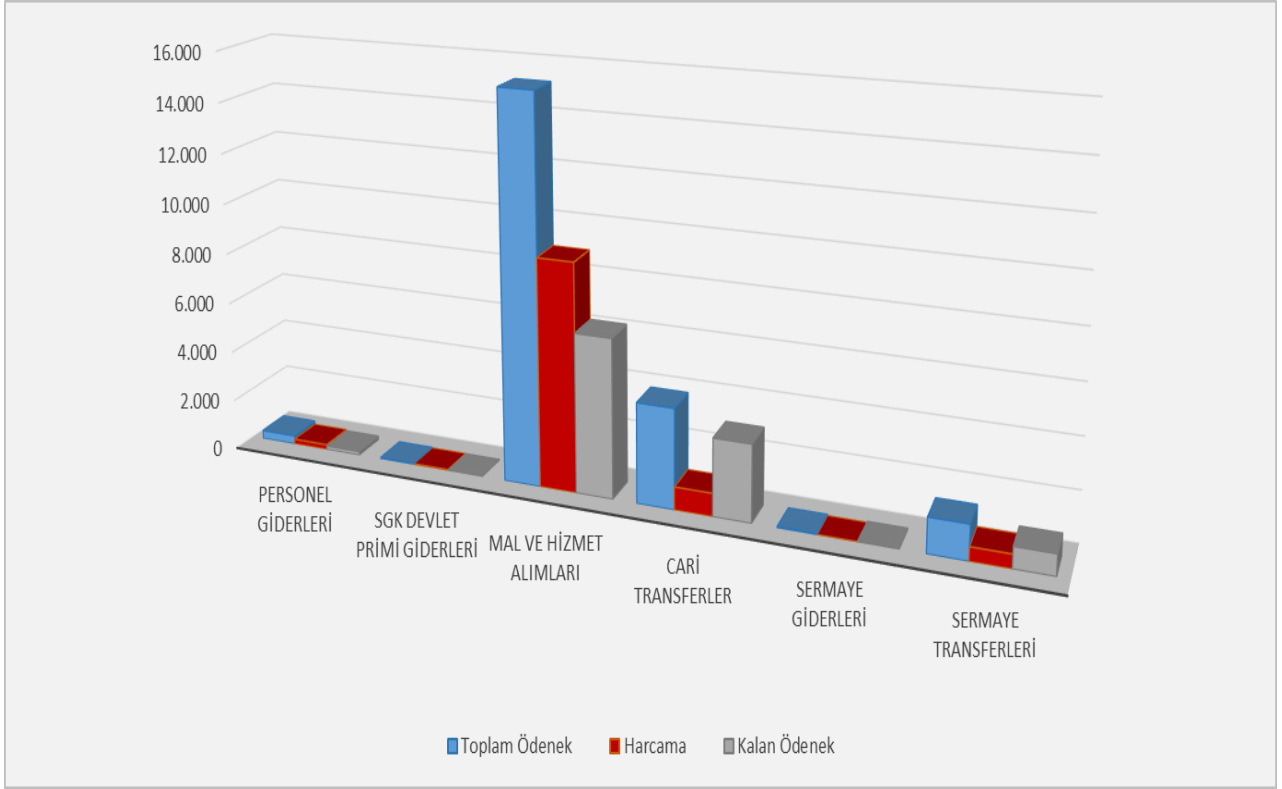
2022 ve 2023 yılları Ocak-Haziran döneminde bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımı ve harcama değişim oranları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: 2022-2023 Bütçe Ödenek ve Harcama Karşılaştırması

	2022		2023		HARCAMA DEĞİŞİM ORANI (%)
	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN HARCAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN HARCAMA	
Personel Giderleri	158.772.000	97.159.037	334.589.000	191.151.526	97
Sos. Güv. Kur. Dev. Primi Giderleri	24.605.000	14.719.262	53.828.000	29.843.958	103
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.864.096.000	3.807.791.690	15.252.809.000	8.981.103.444	136
Cari Transferler	753.574.000	385.689.348	1.785.994.000	902.361.710	134
Sermaye Giderleri	77.933.000	49.909.379	53.000.000	6.657.919	-87
Sermaye Transferleri	446.247.000	301.500.000	1.381.044.000	544.645.000	81
Toplam	5.325.227.000	4.656.768.717	18.861.264.000	10.655.763.557	129

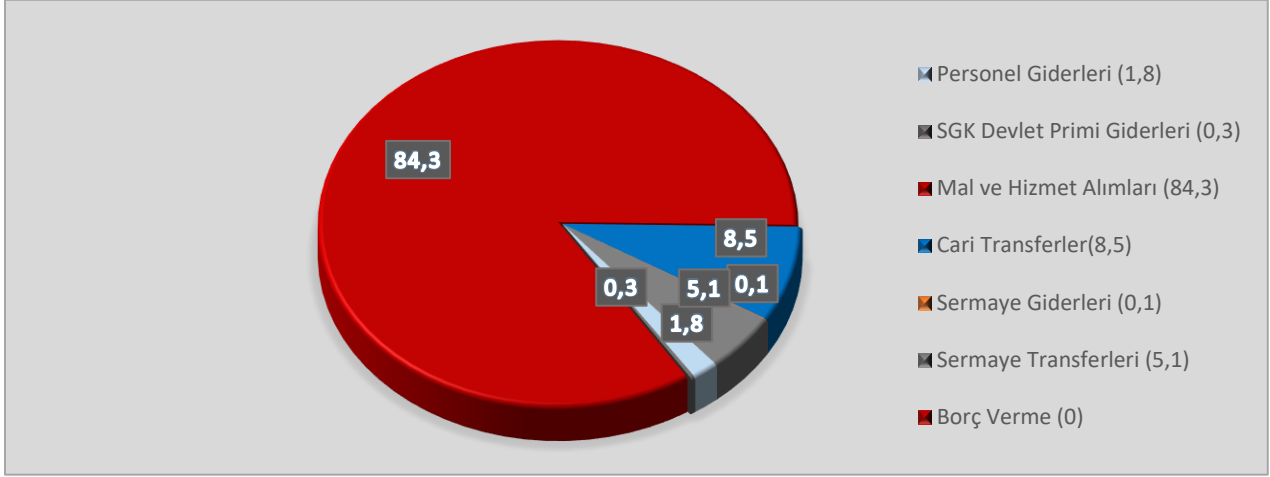
2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığımıza tahsis edilen ödeneklerin ilk altı aylık dönem sonundaki harcama ve kalan durumlarının tertipler düzeyinde dağılımı aşağıdaki gibidir.

Grafik 1: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Bütçe Ödeneklerinin Tertip Bazında Harcama ve Kalan Ödenek Dağılımı (Milyon TL)

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığımıza tahsis edilen ödeneklerin ilk altı aylık dönem sonundaki gerçekleşme durumlarının tertipler düzeyinde dağılımı aşağıdaki gibidir.

Grafik 2: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Bütçe Gerçekleşmelerinin Tertipler Düzeyinde Dağılımı (%)

Personel Giderleri

Ödeneği SBB tarafından belirlenen Personel Giderleri tertibine 334.589.000 TL ödenek tahsis edilmiş; bu ödeneğin 191.151.526 TL'lik kısmı harcanmış ve başlangıç ödeneğine göre ilk altı aylık gerçekleşme oranı %57 olmuştur.

Tablo 2: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Personel Giderleri

PERSONEL GİDERLERİ	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Memurlar	128.366.000	248.914.000	76.490.472	145.188.452	90	60	58
Sözleşmeli Personel	8.402.000	30.953.000	5.293.282	9.923.265	87	63	32
İşçiler	21.859.000	54.426.000	15.372.476	36.032.153	134	70	66
Geçici Süreli Çalışanlar	26.000	56.000	2.806	7.656	173	11	14
Diğer Personel	119.000	240.000	0	0	0	0	0
TOPLAM	158.772.000	334.589.000	97.159.036	191.151.526	97	61	57

Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri

Ödeneği SBB tarafından belirlenen Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri tertibine 53.828.000 TL ödenek tahsis edilmiş, bu ödeneğin 29.843.958 TL'lik kısmı harcanmış ve başlangıç ödeneğine göre ilk altı aylık gerçekleşme oranı %55 olmuştur.

Tablo 3: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri

SGK DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Memurlar	18.713.000	37.209.000	10.905.426	21.065.003	93	58	57
Sözleşmeli Personel	1.268.000	5.287.000	823.052	1.488.433	81	65	28
İşçiler	4.624.000	11.332.000	2.990.784	7.290.523	144	65	64
TOPLAM	24.605.000	53.828.000	14.719.263	29.843.958	103	60	55

Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Başlangıç ödeneği 15.252.809.000 TL olan Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibinden birinci altı ayda 8.981.103.444 TL harcanmış ve başlangıç ödeneğine göre ilk altı aylık gerçekleşme oranı %59 olmuştur. Harcanan tutarın 8.961.250.000 TL'lik kısmı Genel Aydınlatma giderlerinden oluşmakta olup Mal ve Hizmet Alım Giderlerindeki payı %59'dur.

Tablo 4: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Mal ve Hizmet Alım Giderleri

MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	3.817.874.000	15.158.075.000	3.801.279.661	8.967.709.632	136	99	59
Yolluklar	3.863.000	8.741.000	1.334.185	2.480.514	86	34	28
Görev Giderleri	920.000	1.904.000	181.810	740.508	307	19	39
Hizmet Alımları	39.860.000	80.843.000	4.513.126	9.122.950	102	11	11
Temsil ve Tanıtma Giderleri	460.000	952.000	187.822	455.939	143	40	48
Menkul Mal, Gay. Hak Alım, Bakım ve Onarım Gideri	941.000	1.945.000	294.597	593.609	101	31	31
Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	150.000	310.000	0	0	0	0	0
Tedavi ve Cenaze Giderleri	-	39.000	-	291	-	-	1
TOPLAM	3.864.068.000	15.252.809.000	3.807.791.202	8.981.103.444	136	98	59

Cari Transferler

Bakanlığımız Cari Transferler tertibine tahsis edilen 1.785.994.000 TL ödenegin birinci alti ayda 902.361.710 TL'lik kısmı sermaye birikimi hedeflemeyen ve cari nitelikli mal ve hizmet alımını finanse etmek amacıyla karşılıksız olarak yapılan ödemeler ile Bakanlığımız bağı ve ilgili kuruluşlarına transfer edilmiş ödemeler olup başlangıç ödenegine göre ilk altı aylık gerçekleşme oranı %51 olmuştur.

Tablo 5: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Cari Transfer Giderler

CARI TRANSFERLER	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Hazine Yardımları	726.310.000	1.707.238.000	358.184.000	662.039.000	85	49	39
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	879.000	2.252.000	424.000	1.167.000	175	48	52
Hane Halkı ve İşletmelere Yapılan Transferler	17.000.000	56.504.000	14.006.394	225.283.339	1.508	82	399
Yurtdışına Yapılan Transferler	9.385.000	20.000.000	13.074.952	13.872.371	6	139	69
TOPLAM	753.574.000	1.785.994.000	385.689.347	902.361.710	134	51	51

Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti arasında akdedilmiş “İktisadî ve Malî İşbirliği Anlaşması” kapsamında sağlanan mobil santral kiralama, bakım hizmetleri ve akaryakıt navlun giderleri ile yer bilimleri ve madencilik alanında gerçekleştirilecek projeler için toplam 341.763.146,40 TL tutarındaki ödenek Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) bütçesinden Bakanlığımız bütçesinde bu amaçla açılan 19.101.872.0-0017.0039-01-05.04 tertibine aktarılmıştır.

Sermaye Giderleri

Sermaye Giderleri tertibinde yer alan 53.000.000 TL ödeneğin 6.657.919 TL’lik kısmı ilk altı aylık dönemde harcanmış ve başlangıç ödeneğine göre gerçekleşme oranı %13 olmuştur.

Tablo 6: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Sermaye Giderleri

SERMAYE GİDERLERİ	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Mamul Mal Alımları	6.775.000	17.000.000	1.000.304	2.855.355	185	14	17
Menkul Sermaye Üretim Giderleri	5.725.000	5.000.000	611.281	748.058	22	10	15
Gayrimaddi Hak Alımları	4.130.000	14.000.000	189.228	385.177	104	4	3
Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırması	6.933.000	6.000.000	67.318	1.628.599	2.319	9	27
Menkul Malların Büyük Onarım Gideri	1.395.000,00	2.000.000	17.058	342.595	1.908	1	17
Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	52.975.000	9.000.000	48.024.188	698.135	-99	90	8
TOPLAM	77.933.000	53.000.000	49.909.378	6.657.919	-87	64	13

Sermaye Transferleri

Sermaye Transferleri tertibine tahsis edilen 1.381.044.000 TL ödeneğin 544.645.000 TL'lik kısmı Bakanlığımız bağlı ve ilgili kuruluşlarına transfer edilmiş ve başlangıç ödeneğine göre ilk altı aylık gerçekleşme oranı %39 olmuştur.

Tablo 7: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Sermaye Transfer Giderleri

SERMAYE TRANSFERLERİ	2022 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ GERÇEKLEŞME		DEĞİŞİM (%)	HARCAMA ORANI (%)	
			2022	2023		2022	2023
Hazine Yardımları	446.247.000	1.381.044.000	301.500.000	544.645.000	81	67	39
TOPLAM	446.247.000	1.381.044.000	301.500.000	544.645.000	81	67	39

OCAK–HAZİRAN 2023 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER

Program ve Alt Programlara İlişkin Faaliyetler

Bu bölümde, 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde Bakanlığımızın sorumluluğunda olan 7 adet alt programa ait 14 adet faaliyete yönelik yürütülen iş ve işlemlere yer verilmiştir. Ayrıca, Yönetim ve Destek Programı altında yer alan bir adet alt programa ilişkin faaliyet hakkında bilgi verilmiştir.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI	ENERJİ ALANINDA YERLİLEŞTİRME	Enerji Alanında Yerli Ekipmanların Kullanımının Yaygınlaştırılması	Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
	ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ	Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Denetlenmesi	Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
		Doğal Gaz Tüketimine İlişkin Sistem Kullanım Bedelleri	Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
		Milletlerarası Transit Petrol ve Doğal Gaz Geçiş Projeleri	Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü
		Nükleer Güç Santralleri Projeleri ile Nükleer Altyapının Geliştirilmesi ve Koordinasyonu	Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü
		Petrol ve Doğal Gaz Boru Hatlarının Güvenliği	Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğü
	ENERJİ VERİMLİLİĞİ	Enerji Verimliliği Destekleri	Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı
		Enerji Verimliliğinin Artırılması	Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı
	YENİLENEBİLİR ENERJİ	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Değerlendirilmesi	Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Enerji Sektörüne İlişkin İklim Müzakerelerinin Yürütülmesi
Enerji Sektörüne İlişkin Sürdürülebilir Çevre Çalışmaları			Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı
Yıllık Sera Gazı Envanterine Enerji Sektörü Açısından Katkı Sağlanması			Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı
TABİİ KAYNAKLAR	TABİİ KAYNAKLARA İLİŞKİN PLANLAMA VE KOORDİNASYON	Tabii Kaynaklara Yönelik Çalışmaların İzlenmesi ve Koordinasyon	Tabii Kaynaklar Dairesi Başkanlığı
YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ	YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI	Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması	Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI PROGRAMI

ENERJİ ALANINDA YERLİLEŞTİRME ALT PROGRAMI

Enerji Alanında Yerli Ekipmanların Kullanımının Yaygınlaştırılması Faaliyeti:

28.05.2021 tarihli ve 31494 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yerli Aksam Yönetmeliği kapsamında; 2023 yılının ilk yarısında 30 adet başvuru gerçekleştirilmiş olup bu tesisler ile ilgili fabrika ve elektrik üretim tesisi denetimleri gerçekleştirilmiştir. Başvurularda sunulan eksik veya yanlış evraklar şirketlere bildirilmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde başvuru dosyası olumlu bulunan şirketlere yerli katkı oranları bildirilmiştir.

YEKA-1 GES şartnamesi kapsamında yerli olarak üretilen panellerin fabrika ve tesis denetimleri Şubat 2023 sonu itibarıyla tamamlanmıştır. YEKA-4 GES Bor-3 GES, YEKA-4 GES Bor-2 GES, YEKA-3 RES R-3 Ordu-4 RES şartnameleri kapsamında yerli olarak üretilen rüzgâr türbini aksamalarının fabrika denetimleri periyodik olarak gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) yarışmaları kapsamında yerli malı kullanım karşılığı tahsis ve yurt içinde üretim karşılığı tahsis (YÜKT) yöntemleri kullanılarak enerji ekipmanlarının yerli olarak üretimine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. YEKA yarışmaları kapsamında kurulacak tesislerde, önem arz eden aksamın yerli olarak üretilmesi veya tedarik edilmesi şartı getirilmektedir. Günümüze kadar toplam 2.850 MW rüzgâr ve 3.000 MW güneş olmak üzere toplam 5.850 MW kapasiteli YEKA yarışması yapılmıştır. Yarışmaları kazananlar tarafından (Karapınar YEKA 1 GES ve YEKA RES 1) entegre güneş modülü fabrikası ile rüzgâr türbini fabrikası ile güneş ve rüzgâr enerjisi teknolojileri konusunda Ar-Ge faaliyetlerinin yürütüleceği Ar-Ge Merkezleri kurulmuştur.

ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ ALT PROGRAMI

Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Denetlenmesi Faaliyeti:

Periyodik İnceleme ve Denetimler

6446 sayılı Kanunun Denetim başlıklı 15’ inci maddesinde “(1) ... elektrik dağıtım şirketlerinin denetimi ise Bakanlık tarafından yapılır. Ancak Bakanlık, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, Kurum da dahil olmak üzere bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabileceği gibi bu kurum ve kuruluşlara kısmen veya tamamen yetki devretmek suretiyle yaptırmaya da yetkilidir.” hükmü yer almakta olup bu kapsamda 09.03.2021 tarihli ve 51663 sayılı Bakanlık Makam Olur’u kapsamında denetimler Enerji Piyasası Düzenleme

Kurumu (EPDK) ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü (TEDAŞ) tarafından yürütülmektedir.

Denetimler 02.12.2017 tarihli ve 30258 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Dağıtım Şirketleri Denetim Yönetmeliği kapsamında yapılmaktadır.

Elektrik dağıtım şirketlerinin periyodik inceleme ve denetimleri kapsamında 2023 yılının ilk altı aylık döneminde herhangi bir periyodik inceleme ve denetim gerçekleştirilmemiştir.

2022 yılında tamamlanmış 10 adet periyodik inceleme ve denetime ilişkin raporlar, 2023 yılının ilk altı aylık döneminde EPDK’ya gönderilmiştir.

Kısmi İnceleme ve Denetimler

Elektrik dağıtım şirketlerinin (EDAŞ) kısmi inceleme ve denetimleri kapsamında 2023 yılının ilk altı aylık döneminde 20 adet kısmi inceleme ve denetim gerçekleştirilmiştir.

DÖNEMİ	DAĞITIM ŞİRKETİ	BAŞLANGIÇ	BİTİŞ
2023	BOĞAZIÇI EDAŞ	09.01.2023	12.01.2023
	GDZ EDAŞ	07.03.2023	10.03.2023
	SAKARYA EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	OSMANGAZİ EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	TRAKYA EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	MERAM EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	KCETAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	ÇAMLİBEL EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	AYEDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	ULUDAĞ EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	ADM EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	YEŞİLIRMAK EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	ARAS EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	BOĞAZIÇI EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	GDZ EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	VANGÖLÜ EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	AKDENİZ EDAŞ	03.04.2023	14.04.2023
	ÇORUH EDAŞ	10.04.2023	19.04.2023
	BOĞAZIÇI EDAŞ	26.04.2023	29.04.2023
	BAŞKENT EDAŞ	02.05.2023	12.05.2023

2022 ve 2023 yıllarında tamamlanmış 24 adet kısmi inceleme ve denetime ilişkin raporlar 2023 yılının ilk altı aylık döneminde EPDK’ya gönderilmiştir.

Denetim Maliyetlerinin TEDAŞ Genel Müdürlüğüne Ödenmesi

6446 sayılı Kanunun Denetim başlıklı 15 inci maddesinde “(1) (Değişik:25/11/2020-7257/36 md.) ...Yetki devri yapılması halinde kendisine yetki devredilen veya birlikte yapılacak kurum veya kuruluşun denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır.” hükmü kapsamında, denetimlerde yapılan masraf Bakanlığımız tarafından TEDAŞ Genel Müdürlüğüne ödenmektedir.

01.12.2022- 31.12.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen denetimlere ilişkin olarak 2023 yılı Nisan ayında 4.736.955,21 TL (KDV dahil) denetim maliyeti ödemesi yapılmıştır.

Enerji Kaynakları Planlama ve Koordinasyonu Faaliyeti:

IPA Enerji Planlama, Uzun Dönemli Enerji Senaryoları, Kapasite Geliştirme Projesi

AB-Türkiye Mali İş Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) 2013 Enerji Sektör Programı Faz-2 Projesi kapsamında yürütülen "Uzun Dönemli Enerji Senaryoları ve Kapasite Geliştirme" Projesi ile Bakanlığımızın uzun dönemli birincil enerji arz ve talep tahminleri oluşturma kapasitesinin teorik ve pratik eğitimler vasıtasıyla geliştirilmesi ve danışman firma ile birlikte EST (Energy System Model for Turkey) modelinin geliştirilerek kullanımı amaçlanmıştır.

25.12.2021 tarihli ve 31700 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7346 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun “Arz Güvenliği” başlıklı 20’nci maddesinde değişiklikler yapılmış, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa “Arz Güvenliği” başlıklı Ek Madde 2 eklenmiştir. Söz konusu değişiklikler kapsamında, uzun dönemli Türkiye Ulusal Enerji Planı çalışmasının hazırlanması görevi Bakanlığımıza tevdi edilmiştir. EST Modeli ile yürütülen çalışmalar neticesinde hazırlanan Türkiye Ulusal Enerji Planı Raporu 2023 yılı Ocak ayı içerisinde yayımlanmıştır.

Milletlerarası Transit Petrol ve Doğal Gaz Geçiş Projeleri Faaliyeti:

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı (BTC):

Başta Azeri petrolü olmak üzere, Hazar Bölgesi’nde üretilen petrolün, emniyetli, ekonomik ve çevresel açıdan uygun bir şekilde dünya pazarlarına ulaştırılması kapsamında, 2023 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla toplamda yaklaşık 4,1 milyar (4.109.796.400) varil petrol 5.087 tanker vasıtasıyla dünya pazarlarına taşınmıştır.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP):

Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü (BOTAŞ) sistemine ilk doğal gaz akışı 2018 Haziran ayı sonunda başlamış olup 2023 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla toplamda yaklaşık 22,4 milyar (22.394.020.049) metreküp doğal gaz alımı gerçekleşmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımlarıyla Edirne/İpsala’da TANAP Projesi Avrupa Bağlantısı açılış töreni 30.11.2019 tarihinde yapılmıştır. Trans Adriyatik Gaz Boru Hattı (TAP) üzerinden Avrupa’ya ticari doğal gaz akışı 31.12.2020 tarihinde başlamıştır. TANAP üzerinden Avrupa’ya 2023 yılı Haziran ayı sonuna kadar yaklaşık 25,2 milyar (25.177.903.355) metreküp doğal gaz sevkiyatı gerçekleştirilmiştir.

Türk Akım Doğal Gaz Boru Hattı Projesi:

Proje kapsamında çalışmalar tamamlanmış olup 2019 yılı sonu itibarıyla boru hattı işletmeye alınmış ve 01.01.2020 itibarıyla doğal gaz akışı başlamıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımlarıyla projenin resmi açılış töreni 08.01.2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. 31.05.2023 itibarıyla Türk Akım vasıtasıyla yaklaşık 34,2 milyar (34.234.842.091) metreküp doğal gaz Avrupa’ya taşınmıştır.

Nükleer Güç Santralleri Projeleri ile Nükleer Altyapının Geliştirilmesi ve Koordinasyonu Faaliyeti:

Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi (NGS), 12.05.2010 tarihinde imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma” çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu anlaşmaya istinaden, 4800 MW toplam kurulu güce sahip VVER 1200 tipi 4 adet nükleer reaktör kurulacaktır.

Akkuyu NGS’nin ilk reaktörünün temeli 03.04.2018’de atılmış ve ilk reaktör için inşaat faaliyetleri başlamıştır. 26.08.2019 tarihinde ikinci reaktör için inşaat lisansı verilmiştir. İnşaat lisansı koşullarının sağlanması için Proje Şirketi’nin yürüttüğü çalışmaların tamamlanmasını takiben 29.06.2020’de ikinci ünitenin de temel döşemesi betonlama çalışmaları tamamlanmıştır. Akkuyu Nükleer A.Ş. tarafından, 28.03.2019 tarihinde üçüncü ünite için 12.05.2020 tarihinde de dördüncü ünite için Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK)’na inşaat lisansı için başvuru yapılmıştır. 13.11.2020 tarihinde ise üçüncü ünite için inşaat lisansı alınmıştır. 10.03.2021’de üçüncü ünite reaktör binası için temel atma töreni gerçekleştirilmiştir. 30.06.2021 tarihinde NDK tarafından dördüncü ünite için sınırlı çalışma izni ve 28.10.2021’de de özel koşullarla inşaat lisansı verilmiştir. Akkuyu NGS dördüncü ünitesinin temel atma töreni ise 21.07.2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, ilk yakıt çubuklarının 27.04.2023 tarihinde sahaya getirilmesi ile Akkuyu NGS nükleer tesis statüsü kazanmıştır.

Sinop Nükleer Santral Projesi kapsamında; EUAS International ICC tarafından Yer Lisansı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) konusunda çalışmalar sürdürülmektedir. Proje ile ilgili 11.09.2020 tarihinde ÇED olumlu kararı verilmiş ve ÇED süreci tamamlanmıştır. Üçüncü Nükleer Santral Projesi'nde ise ilgili kamu kurumlarının katılımı ile 3. Nükleer Santralin yer seçimi için kabul ve dışlama kriterleri belirlenmiş ve bu kriterler doğrultusunda bölgesel analizler yapılarak potansiyel sahalara belirlenmiştir. Yer seçimine ilişkin değerlendirmeler ve teknoloji sahibi ülkeler ile müzakereler devam etmektedir.

Nükleer alanda altyapı ve koordinasyonu faaliyetleri kapsamında nükleer sanayinin ve insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik faaliyetler sürdürülmektedir. Yerli firmalarımızın; nükleer sektörde iş fırsatları, nükleer sektörün özel gereksinimleri ve Akkuyu NGS Projesi ihale süreçleri hakkında bilgilendirilmesi için Bakanlığımız koordinasyonunda düzenli olarak seminerler ve webinarlar düzenlenmektedir. Proje Şirketi, ana yüklenici, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Standartları Enstitüsü, kalkınma ajanslarımız, sanayi/ticaret odalarımız ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile yerli firmalarımızla düzenli olarak görüşmeler yapılarak ihale duyuruları takip edilmekte, ihale süreçlerinde firmalarımızın karşılaştığı problemlerin çözümü sağlanmaktadır. Ayrıca; Bakanlığımızın da desteği ile 21-22.06.2023 tarihlerinde, "9. Uluslararası Nükleer Santraller Zirvesi" ve "5. Nükleer Santraller Fuarı" düzenlenmiştir. Bahse konu etkinlik sayesinde yerli firmalarımızın nükleer sektörü tanınması, yabancı firmalar ile ortaklık görüşmeleri yapması ve bilgi-deneyim alışverişi açısından yerli tedarik çalışmalarına katkı sunulmaktadır. Zirve boyunca proje şirketi ve ana yüklenici tarafından yerli firmalarımızla ikili iş görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. 2014 yılından bu yana çeşitli çaplarda düzenlenen etkinliklerin sayısı ise 65 olmuştur.

Bakanlığımız başkanlığında proje şirketi, ana yüklenici, Rus Devlet Atom Enerjisi Şirketi Rosatom (REIN), ana tasarımcı Atomenergoproekt (AEP) ve onaylı ana malzeme kuruluşu sıfatı ile TSE'nin yer aldığı Akkuyu NGS Projesi'ne yönelik kurulan Yerlileştirme Çalışma Grubu kapsamında periyodik toplantılar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2019 yılında 2, 2020 yılında 8, 2021 yılında 4, 2022 yılında 6, 2023 yılı ilk yarısında ise 16 Haziran tarihinde 1 adet olmak üzere toplamda 21 adet Yerlileştirme Çalışma Grubu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

17.11.2020 tarihinde Bakanlığımız, proje şirketi ve ana yüklenici arasında imzalanan ve 23.05.2022 tarihinde güncellenen "Yerlileştirme Planı ve Yol Haritası" uyarınca Akkuyu NGS Projesi kapsamında 6,5 milyar Dolar yerlileştirme hedeflenmektedir. Söz konusu "Yerlileştirme Planı ve Yol Haritası"ndaki gelişmeler üç ayda bir takip edilmektedir. 2023 yılı Mayıs ayı itibari ile Akkuyu NGS Projesi kapsamında yerli katkı oranı; ekipman, malzeme ve hizmetler dikkate alındığında %43,68'e (3 milyar 494 milyon 643 bin dolar); ekipman, malzeme ve hizmetlere ilaveten maaş, vergi, lisans ve harçlar da dikkate alındığında %47,16'ya (4 milyar 291 milyon 778 bin dolar) ulaşmıştır.

Akkuyu NGS'nin inşaat ve montaj çalışmalarında yer alacak ara personel ihtiyacını karşılamak amacıyla 26.06.2020 tarihinde Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığı, proje şirketi ve ana yüklenici arasında “Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü” imzalanmıştır. Protokolde yer alan “Nükleer Enerjiye Giriş” ders programı 22.10.2020 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nda onaylanmıştır. 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında Mersin ilinde protokol kapsamındaki 7 adet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde “Nükleer Enerjiye Giriş” dersi okutulmaya başlanmıştır. Ders kitabı hazırlanmış ve 23-27.08.2021 ile 22-26.08.2022 tarihlerinde dersi okutacak öğretmenlere eğitim verilmiş olup bu eğitim her yıl Ağustos ayında verilmeye devam edecektir.

Ülkemizde nükleer eğitimin, nükleer sektörün ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesine yönelik çalışmalar Bakanlığımız tarafından sürdürülmektedir. Bu doğrultuda, nükleer enerji ve ilgili uzmanlık alanlarında Türk uzmanların yetiştirilmesi için Türk ve Rus yükseköğretim kurumlarında ortak diploma veren ortak eğitim ve öğretim programlarının geliştirilmesi amacıyla hazırlanan protokol Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Rosatom, proje şirketi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Saint Petersburg Büyük Petro Politeknik Üniversitesi, MEPhI Ulusal Araştırma Nükleer Üniversitesi arasında 17.03.2022 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Program kapsamında ilk öğrencilerin alımı için 2023 yılı ilk yarısında ilan açılmış olup uygulamaya yönelik kalan çalışmaların tamamlanması sonrasında program onaylanarak faaliyete geçecektir.

12.02.2004 tarihinde Paris'te imzalanan “28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol”ün onaylanmasının uygun bulunduğu Kanun ile “Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme”ye Türkiye Cumhuriyeti'nin beyanlarla birlikte katılmasının uygun bulunduğu Kanun ve “28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol” (2004 Paris Protokolü) 17.10.2021 tarihli ve 31631 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kanun ile kabul edilmiştir. Söz konusu Protokole ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararı 10.12.2021 tarihli ve 31685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 04.01.2022 tarihinde Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Daimi Büyükelçiliğimiz tarafından OECD Nükleer Enerji Ajansı'na (NEA) depozit ederek resmi olarak anlaşmaya taraf olunmuştur.

Petrol ve Doğal Gaz Boru Hatlarının Güvenliği Faaliyeti:

Petrol ve Doğalgaz Boru Hatları Güvenliği Projesi ile Türkiye'deki mevcut petrol ve doğal gaz boru hatları ile ilgili tesislerin; terör, sabotaj, saldırı, hırsızlık ve izinsiz kazı gibi farklı tehditlerden korunmasına yönelik teknolojiye dayalı bir entegre güvenlik sisteminin tesisi amacıyla Milli Savunma Bakanlığı ile imzalanan protokol çerçevesinde Savunma Sanayi Başkanlığı

tarafından yürütülen, Bakanlığımızın ihtiyaç makamı olarak yer aldığı, projenin 1. Fazı tamamlanmış bulunmaktadır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ ALT PROGRAMI

Enerji Verimliliği Destekleri Faaliyeti:

Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) Destekleri

Uygulaması başarıyla tamamlanan 59 endüstriyel işletmenin 67 verimlilik artırıcı projesine 34.894.332 TL hibe desteği sağlanmıştır. Verilen destek sonucu, yıllık 468 milyon TL'ye tekabül eden 18.535 TEP enerji tasarrufu sağlanmıştır.

Gönüllü Anlaşma Destekleri

2020 ve 2021 yıllarında Bakanlığımız ile gönüllü anlaşma imzalayan 27 endüstriyel işletmenin enerji yoğunluğu değişimlerinin izlenmesi çalışmaları yapılmıştır. Endüstriyel işletmelerin 2021 yılına ait enerji yoğunluğu değeri ve referans enerji yoğunluğuna göre enerji yoğunluğu azaltım/artırım oranları hesap edilerek endüstriyel işletmelere bildirilmiştir. 2023 yılı gönüllü anlaşma başvuruları 01.05.2023-23.06.2023 tarihleri arasında alınmıştır. Bu dönemde gönüllü anlaşma desteklerine 2 endüstriyel işletme başvuru yapmıştır.

Beşinci Bölge Teşvik Faaliyetleri

Enerji verimliliği yatırımları için bölgesel desteklerden faydalanmak isteyen yatırımcılar başvurularını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yapmaktadır. Bakanlığımız başvuruları, “Enerji Verimliliği Yatırım Projelerinin 5. Bölge Teşvikleri Kapsamında Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz” hükümlerine göre inceleyip değerlendirmektedir. İnceleme ve değerlendirme sonrasında hazırlanan enerji verimliliği teknik raporu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına gönderilmektedir.

Bölgesel teşviklerden yararlanmak üzere başvuru yapan 4 imalat sanayi tesisinin enerji verimliliği yatırımlarının teknik değerlendirilmesi yapılmıştır. Enerji verimliliği kriterlerini karşılayan 3 yatırım için olumlu rapor hazırlanmıştır.

Kojenerasyon Verim Belgesi Düzenlenmesi Faaliyetleri

Kojenerasyon verim belgesi almak üzere 8 başvuru alınmış olup şartları sağlayan 7 tesise kojenerasyon verim belgesi düzenlenmiştir. Belge düzenlenen tesislerin toplam elektrik azami çıkış gücü 32 MW, ısı azami çıkış gücü 15 MW'dır.

Kojenerasyon verim belgesi alan 2 tesisin verim değerlerinin kontrolü için yerinde incelemesi yapılmıştır.

Enerji Verimliliğinin Artırılması Faaliyeti:

Tanıtım ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

Her yıl, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Bakanlığımız ve MEB iş birliği ile ilkokul ve ortaokul öğrencileri arasında resim ve öykü, lise öğrencileri arasında enerji verimliliği konulu proje yarışmaları düzenlenerek dereceye girenlerin ödülleri yapılan ödül töreni ile verilmektedir.

Bakanlığımız ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)'nun yürüttüğü görüşmeler çerçevesinde üniversitelerimiz arasında bilgi alışverişini arttırmayı ve enerji verimliliği konusunda yeni çalışmaları teşvik etmeyi amaçlayan Üniversiteler Arası Enerji Verimliliği Yarışması (ÜNVER) düzenlenmesi hususunda ortak karara varılmıştır. Bu kapsamda; birincisi 2022 yılında yapılmış olup 3 Üniversite ödül almaya hak kazanmış ve ödülleri adreslerine gönderilmiştir. 2023 yılı için duyuruya çıkmış olup başvurular 28 Temmuz 2023 tarihinde sona erecektir.

Bakanlığımızın enerji politikaları çerçevesinde, enerji verimliliğinin artırılması amacıyla başarılı projelerin duyurulması ve teşvik edilmesi etkin bir politika aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu düşünceden hareketle endüstriyel işletmelerimizin uyguladığı enerji verimli ve çevreye duyarlı projelerin ve teknolojilerin ortaya çıkarılması, tanıtılması ve yaygınlaştırılması, endüstriyel işletmeler arasında bilgi alışverişinin artırılması, enerji verimliliği konusunda yeni ve benzer çalışmaların teşvik edilmesi amacıyla her yıl Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışmaları (SENER) düzenlenmektedir. SENVER-23'ün başvuruları tamamlanmış ve toplam 11 Endüstriyel İşletme 23 proje ile başvuruda bulunmuştur. Kategori-2'de 7 adet Endüstriyel İşletme 11 proje ile, Kategori-3'de 4 adet Endüstriyel İşletme 12 proje ile başvuruda bulunmuştur. Yarışmaya ilişkin jüri değerlendirmesi 04.05.2023 tarihinde tamamlanmış olup 8 proje ödül almaya layık görülmüştür. Bu kapsamda ödül töreni yapılması planlanmaktadır. Yıl içerisinde (SENER-24) duyurusuna çıkılacaktır.

Enerji verimliliği konusunda kamuoyunun bilgi ve bilinç düzeyini artırmak amacıyla çalışanlar, hane halkı ve öğrencilere yönelik seminer verilmiştir.

2023 yılı enerji verimliliği konulu afiş, broşür ve kitapçıklar çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör firmalarına, okullara ve çeşitli eğitim kurumlarına ücretsiz posta yolu ile dağıtılmaktadır.

2023 yılı Ocak ayının ikinci haftası kutlanan Enerji Verimliliği Haftası'nda çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Bu kapsamda; Enerji Verimliliği Stratejik İletişim Planı'nda yer alan STK'lara, meslek odaları ve birliklere, bakanlıklara, valiliklere, EVD'lere, dağıtım şirketlerine video ve görsel linkleri gönderilmiş ve web sayfalarında, sosyal medya hesaplarında söz konusu görsellere hafta boyunca yer verilmesi sağlanmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığına yazı yazılarak Ocak ayının ikinci haftasında hafta boyunca camilerde verilecek vaazlarda enerji verimliliği konusuna değinilmesi talep edilmiştir. 15 gün boyunca Bakanlığımız Portalda video ve görseller yayınlanmıştır.

Bakanlığımız internet sitesinde pop-up yayınlanmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığının LED ekranlarında enerji verimliliği videoları gösterime sunulmuştur. Radyo-1 Antalya Radyosu'nda 13 Ocak Cuma günü saat 11:00'da "Bölge Gündemi" isimli programda enerji verimliliği konusu işlenmiştir. TRT Erzurum Radyosu'nda 18 Ocak Çarşamba günü saat 11:45'te "Bölge Gündemi" isimli programda enerji verimliliği konusu işlenmiştir.

IPA 2013 Projelerinin Görünürlüğünün ve Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Alanlarında Kamu Farkındalığının Artırılmasına Dair Proje (Aklınla Verimli Yaşa Projesi) Mayıs 2019 tarihinde başlayıp Mayıs 2021 tarihinde sonlanmıştır. Ancak proje kapsamında oluşturulan sosyal medya hesapları aktif olarak kullanılmaktadır.

Ocak ayının ikinci haftası kutlanan Enerji Verimliliği Haftası'nda çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Bu kapsamda; Arabam.com Konyaspor- Beşiktaş A.Ş.; Galataray A.Ş.- Atakaş Hataşpor; Fraport Tav Antalyaspor – Bitexen Giresunspor; Trabzonspor A.Ş – Medipol Başakşehir FK maçlarında "Enerji Verimliliği Haftası Kutlu Olsun" yazılı pankartlar ile sahaya çıkılmıştır. "Evde, İşte, Yolda Enerji Verimliliği" kitapçığında yer alan bilgilerin yazılı anlatımının yanı sıra Türk İşaret Diliyle anlatım videolarının çekilip, karekod olarak kitaba eklenmesi ve böylece işitme engelliler tarafından da anlaşılır hale getirilmesi Türk Sağırklar Konfederasyonu'nca gerçekleştirilmiştir.

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yazı yazılarak enerji verimliliği haftası kapsamında afiş ihtiyacı olan okullarımıza talep etmeleri halinde afiş gönderilmesi ve örnek bina ziyaretlerinin yapılabileceği ile ilgili duyurunun yapılması istenmiştir.

Bakanlığımızca yürütülen tanıtım, bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları kapsamında toplum genelinde enerji kültürünün ve enerji verimliliği bilincinin geliştirilmesi amacıyla enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konularında 9 yaş ve üzeri grubundaki çocuklar için iki farklı oyun satın almasına çıkılmıştır. Bil Bakalım ve Enerji Yöneticisi isimli iki oyun hazırlanacaktır. Oyunlardan ikişer adet belirlenen okullara belirli sayılarda gönderilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından kullanıcıların elektrik ve doğal gaz kullanımlarını daha verimli hale getirebilmeleri için kullanılan cihaz ve davranış konularında önerilerde bulunularak, önceki dönemlerdeki tüketimlerini hesaplayıp mevcut dönem tüketimleri ile kıyaslama yaparak hane halkının elektrik ve doğalgaz tüketimlerini düşürmeyi amaçlayan Verimli Ev Mobil Uygulaması çalışmasına başlanmıştır.

Enerji Performans Sözleşmeleri (EPS) Grubu Faaliyetleri

Kamu kurumlarının, binalarında yapacakları enerji verimliliği iyileştirmeleri için uzun vadeli sözleşme yapabilmelerine imkân sağlayan ve 15.04.2021 tarih ve 3145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kamuda Enerji Performans Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Tebliğ” ile 2850 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında tanımlanan uygulamaya ilişkin usul ve esaslar detaylandırılmakta ve sözleşme taslağı, şartname taslağı ve etüt raporu formatı Tebliğ eki olarak verilmektedir. Mevzuatın yayımlanması ile birlikte kamu kurumları tarafından enerji performans sözleşmesi ihalelerine çıkılmaya başlanmış olup EPS’lerin kamuda uygulanabilirliğinin artırılması amacıyla daha önce yapılan ihalelere katılım sağlayan firma temsilcileri, ilgili kamu kurumları, Enerji Verimliliği Ve Yönetimi Derneği(EYODER) vb. sektör paydaşları, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Dünya Bankası vb. finans kuruluşları ile çeşitli çalıştay ve toplantılar yapılmış ihalelere katılımın neden az olduğu hususları ve yapılabilecek iyileştirmeler değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, ihale şartı olarak tanımlanan yatırım bedeli ve geri ödeme süresi değerlerinin yarıya düşürülmesine, enerji verimliliği projeleri için de tarife bazlı ödemeye izin verilmesine, yıllık bazda yapılacak ödemeler için tanımlanan enerji fiyatı üst limitinin kaldırılmasına, ihaleye katılım için tanımlı mali kriterlerin esnetilmesine ve tasarrufların sigortalanmasına yönelik değişiklikler yapılmış ve Tebliğ değişikliği 23.06.2023 tarih ve 32230 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu’na göre enerji yöneticisi görevlendirmekle yükümlü olan kamu binaları için 2023 yılı sonuna kadar %15 enerji tasarruf hedefi tanımlayan 15.08.2020 tarih ve 2019/18 sayılı Cumhurbaşkanı Genelgesi uyarınca yürütülecek iş ve işlemlerin tanımlandığı “Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberi” kapsamına giren kamu binalarının 2022 yılında uyguladıkları enerji verimliliği önlemleri ve bu önlemler ile sağlanan tasarrufun belirlenebilmesi amacıyla ilgili kurumlara resmi yazılar gönderilerek gerekli bilgiler talep edilmiştir. Bahse konu Genelge kapsamında, 2400 bina/kampüs’ün referans enerji tüketimleri ve yıllık bazda uygulanan enerji verimliliği önlemleri ile sağlanan tasarrufları Bakanlığımız tarafından izlenmektedir. 2022 yılında sağlanan tasarrufun raporlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

IPA 2018 "Belediyeler için Enerji Verimliliği Pilot Uygulamaları" başlıklı ekipman alımı projesi kapsamında Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü (EGO)’ne teslim edilen 3 adet %100 elektrikli otobüs ve şarj istasyonunun 6 aylık periyotta izlenmesine devam edilmektedir. Isıtma ve soğutma sistemleri kapalıyken tek şarjla 250 km menzile

sahip 12 metre uzunluğundaki otobüsler ile 9 aylık süreçte toplam (Nisan-Aralık arası) 100.720 km yol yapılmış olup yaklaşık 680.000 TL yakıt tasarrufu sağlanmıştır. EGO'ya teslim edilen otobüslerin 6 aylık periyotta izlemesi devam etmektedir.

Dünya Bankası destekli Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesinin Bakanlığımız sorumluluğunda olan teknik destek bileşeninden Enerji Hizmet Şirketi (ESCO), Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketleri (EVD) ve Bakanlık Eğitimcilerinin Teknik Kapasitelerinin Güçlendirilmesi Projesi (CS01) kapsamında ısı pompalarına yönelik kılavuz, EXCEL tabanlı hesaplama aracı ve video hazırlanması işleri tamamlanmış ve Bakanlığımız internet sayfasında yayınlanmıştır. Ayrıca enerji yöneticisi, etüt-proje ve ölçme doğrulama eğitimlerinde kullanılmak üzere 25 bölümden 1.267 sayfadan oluşan enerji verimliliği eğitim kitabı hazırlanmış olup basım aşamasındadır.

Dünya Bankası destekli Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesinin Bakanlığımız sorumluluğunda olan teknik destek bileşeninden Türkiye'de EVD Piyasasının Güçlendirilmesi, Enerji Verimliliği Finansmanı ve EVD'lerin Kamu Sektörüne Yönelik Kapasitesinin Geliştirilmesi Danışmanlık Hizmetleri (CS02) kontratı kapsamında belediyelerde enerji verimliliği piyasa araştırma raporu hazırlanmıştır. Söz konusu raporda, belediyelere ait bina ve hizmetler için farklı senaryo altında değerlendirilmiş olup Türkiye'deki belediyelerin enerji tasarruf potansiyeli ve gerekli yatırım miktarı hesaplanmıştır. Belediyelerin enerji verimliliği projeleri için KABEV benzeri bir proje planı hazırlanmış ve İLBANK ile paylaşılmıştır. Ayrıca bütün kamuyu kapsayan ve 2053 yılına kadar kamu bina ve tesislerinin iyileştirmesini amaçlayan taslak bir plan hazırlanmış ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) ile paylaşılmıştır. Anılan planda kamu bina ve tesislerin iyileştirmesinin ÇŞİDB, İLBANK ve kurulacak Süper ESCO aracılığı ile yapılması önerilmektedir.

Dünya Bankası destekli Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesinin Bakanlığımız sorumluluğunda olan teknik destek bileşeni kapsamında Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü (EÜAŞ) kampüsünde bulunan örnek eğitim binasının sıfır enerjili bir bina olması amacıyla 19.200 Vah batarya kapasiteli 5 kWe gücünde güneş enerjisi santrali kurulumu için ihaleye çıkmış ve yüklenici ile sözleşme imzalanmıştır. Kurulum süreci tamamlanmış olup kabul süreci devam etmektedir.

Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğinde, Ankara'da bulunan konutlarda termal kamera ile ısı kayıp kaçaklarının ölçülmesi amacıyla bir pilot proje geliştirilmiş ve proje kapsamında Bakanlığımız personeline mobil termal kamera cihazları temin edilmiştir.

Türk-Alman Enerji İşbirliği kapsamında oluşturulan enerji verimliliği çalışma grubunda, pilot EPS geliştirmeye yönelik görüşmeler yürütülmüştür. Özellikle Alman ESCO'ların Türkiye

pazarına çekilmesi ve KfW finansmanı sağlanmasına yönelik çeşitli toplantılar yapılmış ve EPS mevzuatı ve güncel uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir.

Bakanlığımız ile YÖK iş birliğinde bu yıl ikincisi düzenlenen ÜNVER-23 için duyuru yapılmış olup Temmuz ayı sonuna kadar başvurular toplanacaktır.

Yetkilendirme Faaliyetleri

Enerji verimliliği hizmetlerini yürütmek isteyen tüzel kişilere, Bakanlığımız veya yetkilendirilmiş kurumlar tarafından, sanayi ve/veya bina ve hizmetler sektörlerinde faaliyet yürütmek üzere beş yıl süreli yetki belgesi verilmektedir.

Halihazırda 57 EVD şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerden 34'ü sanayi sektöründe, 46'sı bina ve hizmetler sektöründe yetkili olup 23'ü ise iki sektörde de yetkilidir. Ayrıca, 4 adet EVD şirketine enerji yöneticisi eğitim hizmeti verme yetkisi verilmiş olup bu şirketlerden iki şirkete ise uzaktan eğitim hizmeti verme yetkisi verilmiştir.

2023 yılı Ocak-Haziran dönemi içinde 4 şirket EVD şirketi olarak yetkilendirilmiş olup bu şirketlerden ikisi Bakanlığımız tarafından diğer ikisi ise Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi tarafından yetkilendirilmiştir. Ayrıca yetki belgesi yenileme başvurusu kapsamında 3 şirketin yetki belgesi yenilenmiştir.

Yetkilendirilmiş kurumlar

Üniversitelere ve Meslek Odalarına (Makina ve Elektrik Mühendisleri Odası) enerji yöneticisi ve etüt-proje eğitim hizmeti verebilmeleri ve şirketleri yetkilendirebilmeleri için Bakanlığımız tarafından beş yıl süreli yetki belgesi verilmektedir.

Halihazırda 6 yetkilendirilmiş kurum bulunmaktadır. Bu kurumlar; Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve Makina Mühendisleri Odası'dır. Ayrıca, dört yetkilendirilmiş kuruma uzaktan eğitim hizmeti verme yetkisi de verilmiştir.

2023 yılı Ocak-Haziran dönemi içinde Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bakanlığımız tarafından yetkilendirilmiş kurum olarak yetkilendirilmiştir. Ayrıca yetki belgesi yenileme başvurusu kapsamında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinin yetki belgesi yenilenmiştir.

Eğitim-Etüt Faaliyetleri

2023 yılının ilk altı ayında; başta kamu kurum ve kuruluşu personeline yönelik olarak 66 kişiye online 85 kişiye de yüz yüze Enerji Yöneticiliği Eğitimi düzenlenmiş olup bu yıl ilk kez düzenlenen Ölçme ve Doğrulama eğitimine ise 36 kursiyer katılım sağlamıştır.

Söz konusu dönemde 4 defa Gazi Üniversitesi'ne, 1 defa Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ne ve 1 defa da Efektif Endüstriyel Enerji Anonim Şirketine laboratuvar kullanım desteği verilmiştir.

Etüt Proje Eğitimleri sonunda kursiyerler tarafından hazırlanan etüt-VAP raporlarının değerlendirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

Eğitim, sınav ve sertifika başvuruları ile zorunlu etütler kapsamında Başkanlığımıza gönderilmekte olan etüt raporlarının çevrimiçi olarak alınabilmesine yönelik dijital dönüşüm çalışması devam etmektedir.

Pratik ve teorik eğitimlerini tamamlayarak Enerji Yöneticisi, Bina Etüt Proje, Sanayi Etüt Proje ve Ölçme-Doğrulama alanlarında sertifikalarını almak isteyenler için 14 Ocak ve 8 Nisan tarihlerinde düzenlenen merkezi sınavlara toplam 1.336 başvuru alınmış olup 1.255 kişi katılmıştır.

2023 yılının ilk altı ayında 890 adet "Enerji Yöneticisi Sertifikası", 68 adet "Sanayi Etüt Proje Sertifikası", 29 adet "Bina Etüt Proje Sertifikası" ve 29 adet "Ölçme Doğrulama sertifikası" olmak üzere toplam 1.016 adet sertifika verilmiştir.

Türkiye genelinde bugüne kadar 10.885 adet Enerji Yöneticisi, 593 adet Bina Etüt Proje, 645 adet Sanayi Etüt Proje ve 80 adet Ölçme ve Doğrulama sertifikası olmak üzere toplam 10.869 adet sertifika verilmiştir.

Zorunlu etütler kapsamında 2023 yılı ilk altı ayında bina ve hizmetler sektörüne ait 45 adet, sanayi sektörüne ait ise 168 adet etüt raporu EVÇED'e bildirilmiş olup değerlendirmeye alınmıştır.

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (UEVEP) İzleme ve Yönlendirme Kurulu Sekretarya Çalışmaları

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nın (UEVEP 2017-2023) ilgili kamu kurumları ile uygulanması, koordinasyonu ve izleme çalışmaları yürütülmekte olup her yıl hazırlanan İlerleme Raporları ile ülkemizdeki gelişmeler ve etki analizleri kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Hazırlanan 2022 Yılı İlerleme Raporu ile ülkemizde enerji verimliliğine toplamda 1 milyar 10 milyon dolar yatırım yapıldığı ve yıl içinde gerçekleşen yatırımlar sonucunda parasal karşılığı 260 milyon dolar olan 743 bin TEP'lik birincil enerji tasarrufu sağlandığı hesaplanmıştır.

2017-2022 dönemine bakıldığında ise 6 yıllık süre boyunca enerji verimliliğine toplamda 7,5 milyar dolarlık yatırım yapılmış ve parasal karşılığı 1,8 milyar dolar olan 5 milyon 205 bin TEP'lik enerji tasarrufu sağlanmıştır. Bu dönemde elde edilen kümülatif enerji tasarrufu ise 18 milyon 677 bin TEP olarak hesaplanmıştır. Enerji verimliliğinde gerçekleştirilen yatırımlarla

kümülatif olarak 43 milyon ton eşdeğeri sera gazı azaltımı sağlanmış ve 12 bin yeni istihdam oluşturulmuştur.

Cumhurbaşkanlığı'nın 2019/27 Sayılı Genelgesi ile kurulan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı İzleme ve Yönlendirme Kurulu (UEVEP İYK) toplantıları yıllık olarak icra edilmektedir. UEVEP İYK kapsamında aşağıda yer alan çalışma grupları ilgili kamu kurumları, özel sektör temsilcileri ve sektör birliklerinin iştirakleri ile kurulmuş ve çalışmalarını tamamlayarak raporlaştırmıştır:

- Ulusal Enerji Verimliliği Finansman Mekanizması Önerisinin Geliştirilmesi
- Mevcut Binalarda Isı Yalıtımına Yönelik Etki Analizi ve Destek Mekanizma Önerisinin Geliştirilmesi
- Havalimanlarında ve Limanlarda Yenilenebilir Enerji Sistemlerinin Tesisine Yönelik Teknik ve Ekonomik Potansiyel Tespiti, Tip Projeler İçin Ekonomik Fizibilite Çalışma Yapılması
- Evsel Katı Atıktan Türetilmiş Yakıtların Çimento Tesislerinde Kullanımı
- Sanayi Atık Isılarının Değerlendirilmesi

Enerji Verimliliği 2030 Vizyon ve Stratejisi ve 2. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2024-2030) (2. UEVEP)

Enerji Verimliliği Strateji Belgesi (2012-2023) ve 1. UEVEP'in (2017-2023) 2023 sonu itibari ile tamamlanacak olması nedeniyle dokümanların güncelleme çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda sanayide, binalarda, enerji sektöründe, belediye hizmetlerinde, ulaşımda ve tarımda enerji verimliliği, talep tarafı yönetimi, start-up ekosisteminin geliştirilmesi ve enerji verimliliği finansmanı başlıklarında farklı illerde kamu, özel sektör, akademi ve STK'lardan toplam 1.223 paydaşın katılımıyla 10 adet çalıştay gerçekleştirilmiştir. Dünya Bankası'nın finansman desteği ile yürütülen çalıştaylar ile 84 eylem ve 483 faaliyet önerisi toplanmıştır. Enerji verimliliğinde Türkiye'nin yeni vizyon ve stratejisine erişilmesi amacıyla uygulamaya konulacak yol haritası olan ikinci UEVEP'in (2024-2030) 2023 yılı sonunda hazırlanması ve kamuoyuna duyurulması planlanmaktadır.

Ölçme ve Değerlendirme Faaliyetleri

Enerji verimliliğinde ulusal ve uluslararası gelişmeler takip edilmekte, sektörlere yönelik veri analizi çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca, enerji verimliliği çalışmalarının sağladığı tasarruflar yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı yöntemleriyle hesaplanarak Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planının etki analizleri gerçekleştirilmektedir. Yukarıdan aşağı yöntemiyle gerçekleştirilen hesaplamalarda ayrıştırma analizi ve ODEX yöntemi kullanılmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansı'na (IEA) enerji verimliliği soru formu kapsamında veri paylaşımında bulunulmuştur.

Resmi istatistik programında yer alan enerji yoğunluğu ve endeksi göstergesi için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'na kalite logosu başvurusunda bulunulmuş, toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Bina ve enerji yoğun sanayi alt sektörlerine yönelik kıyaslama (benchmarking) formlarının geliştirilmesi çalışmaları devam etmiştir.

5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve ikincil mevzuatı kapsamında Bina, Endüstriyel İşletme, Elektrik Üretim Tesisi ve Organize Sanayi Bölgelerine ait enerji tüketim verilerinin ve enerji yönetimi bilgilerinin toplanması ve enerji yöneticisi bildirimlerinin sağlanması amacıyla tasarlanan Enerji Verimliliği Portalının test süreçleri tamamlanmış, e-devlet bağlantısı sağlanmış ve haziran ayında hizmete açılmıştır. 22 Haziran tarihinde de portala kayıt ve veri girişlerinin nasıl yapılacağına yönelik çevrimiçi bir tanıtım webinarı düzenlenmiştir. Ayrıca ilgili tüm kurum ve kuruluşlara portala kayıt olmaları ve bildirimde bulunmaları yönünde resmi yazı iletilmiş olup bildirimler portal üzerinden toplanmaktadır.

Denetim Faaliyetleri

Denetimler 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve 27.10.2011 tarih ve 28097 sayılı Enerjinin ve Enerji Kaynaklarının Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine yönelik yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği, yapılan faaliyetlerin mevzuatta tanımlanan usul ve esaslara göre uygunluğunun, 06.07.2018 tarihli ve 30470 sayılı Enerji Verimliliği Denetim Yönetmeliği hükümlerine göre incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. 2022 yılı içerisinde 19 adet ticari ve hizmet binası, 15 adet endüstriyel İşletme, 2 adet EVD ve 6 adet Kamu Binası olmak üzere toplam 32 adet denetim gerçekleştirilmiştir. 2023 yılının ilk altı ayında ise 2023 yılında gerçekleştirilecek denetimlere yönelik olarak denetime tabi tutulacak işletmelerin belirlenme çalışmaları yürütülmüş ve iş planları oluşturulmuştur.

Türkiye-Danimarka Stratejik Sektör İş birliği Projesi

Bölgesel ısıtma sistemlerinin yaygınlaştırılmasıyla, yerli ve yenilebilir enerji kaynaklarından azami biçimde faydalanılmasına yönelik ısı mevzuatının altyapısının oluşturulması amacıyla Bakanlığımız ile Danimarka Enerji, Kamu Hizmetleri ve İklim Bakanlığı iş birliğinde "Stratejik Sektör İş birliği Projesi Anlaşması Verimli Isıtma ve Soğutma Projesi" yürütülmektedir. Proje kapsamında Kütahya ve Manisa Büyükşehir belediyeleri pilot belediye olarak seçilmiş ve Farklı yakıt ve teknolojileri içeren fayda-maliyet analizleri, yatırım ihtiyacı, potansiyel belirleme çalışması ve ısı arz planları hazırlanmıştır.

Ayrıca, AB Enerji Verimliliği Direktifinin 14. maddesi ile uyumlu olarak bölgesel ısıtma arz ve talep potansiyelinin ortaya konulması amacıyla "Isıtma ve Soğutma Talebinin Kapsamlı Değerlendirilmesi Raporu" hazırlanmıştır. Ayrıca Detaylı İnceleme Raporu çıktıları ekseninde, ekonomik olarak uygulanabilir bölgesel ısıtmanın sistemlerinin yaygınlaştırılması için potansiyel

yeni politika seçenekleri ve girişimlerine öneri geliştirilmesi amacıyla Politika Seçenekleri Dokümanı hazırlanmıştır.

Stratejik Sektör İş Birliği çerçevesinde, proje paydaşlarının ortak mutabakatı sonucunda iş birliğinin ilerleyen yıllarda da devam etmesi amacıyla 2023-2026 yıllarını kapsayacak Faz-3 çalışmaları tamamlanmıştır.

IPA Kapsamında Proje Hazırlama Faaliyetleri

IPA 2018 Hane hakkında Enerji Verimliliğinin ve Bilincin Artırılması ve IPA 2021 Isıtma ve Soğutma Projelerinin şartname hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülmüştür. "Isıtma ve Soğutmada Kapasite Geliştirilmesine Yönelik Teknik Yardım Projesi" ihale duyurusu Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU) tarafından resmi web sitesinde yayınlanmış olup projenin ihale süreci sonrasında 2024 yılının ilk çeyreğinde başlaması öngörülmektedir. 36 ay sürecek olan projenin toplam bütçesi ise 2,5 milyon Avro'dur.

YENİLENEBİLİR ENERJİ ALT PROGRAMI

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Değerlendirilmesi Faaliyeti:

Yenilenebilir Enerji Projeleri Değerlendirme ve İzleme Sistemi (YEPDİS) Geliştirilmesi Projesi

- Rüzgâr, güneş ve biyokütle enerjisine dayalı olarak düzenlenen önlisans veya üretim lisansları kapsamında yapılan mekanik/elektriksel kapasite değişiklikleri, santral sahası değişikliği ve ünite koordinatı değişikliği taleplerinin teknik değerlendirmeleri yapılmıştır.
- Rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı olarak yapılan depolamalı önlisans kapsamındaki başvuruların teknik değerlendirmeleri yapılarak oluşturulan görüşler EPDK'ya gönderilmiştir.
- Şebeke işletmecilerine yapılan lisanssız elektrik üretimi faaliyeti başvurularının teknik değerlendirmeleri (YEPDİS Kayıt Belgelerinin düzenlenmeleri dahil) yapılmıştır.
- Yenilenebilir elektrik üretim tesislerinde kullanılan ana kaynağa ilave olarak yardımcı kaynak (rüzgar ve/veya güneş) kullanılarak da elektrik üretimi yapılmak istenen hibrit üretim başvurularının teknik değerlendirmeleri yapılarak oluşturulan görüşler EPDK'ya gönderilmiştir.

- Ruhsatlı maden sahaları ile üzerinde kurulması planlanan yenilenebilir enerji tesislerinin bu maden sahalarındaki faaliyetlerle olabilecek etkileşimleri değerlendirilerek görüşlerimiz ilgili kurumlara gönderilmiştir.
- Sanayi aboneleri tarafından yapılan çatı ve cephe uygulamalı lisanssız güneş başvuruları için ihtiyaç duyulan YEPDİS Kayıt Belgesinin ilgili dağıtım lisansına haiz Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) tarafından düzenlenebilmesi için yetkilendirmeler yapılmıştır.
- YEPDİS uygulamasının sağlıklı ve sorunsuz bir şekilde işletilmesi ve sistemin yazılım/donanım altyapısı ile mevcut verilerin doğrulanması, yeni teknoloji türleri, ilgili mevzuat değişiklikleri sonrasındaki yeni başvuru şekilleri ve modellerine göre güncellenmesine yönelik şartname oluşturulmuştur.

Rüzgâr Enerjisi Potansiyel Atlasının (REPA) Güncellenmesi ve Deniz Enerjisi Potansiyel Atlası (DEPA) Oluşturulması

- Yenilenebilir enerji potansiyeli atlaslarının geliştirilmesi ve güncel tutulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.
- Yer seviyesinden 100 metre yükseklikteki yıllık ortalama rüzgâr hızlarına ait veriler, kullanılamaz nitelikteki karasal ve deniz üstü alanlar ve yeni türbin teknolojilerine ait bilgiler birlikte kullanılarak karasal ve deniz üstü rüzgâr enerjisi kapasitemizin güncellenmesine yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

Biyokütle Enerjisi Potansiyel Atlasının (BEPA) Güncellenmesi

- BEPA güncelleme ihtiyacı duyulan verilerin teminine yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Biyokütle enerji kaynağının daha verimli kullanılması amacıyla yönelik biyokütle enerjisine dayalı elektrik enerjisi üretim tesisi kurulması için yapılan başvuruların teknik değerlendirmesine ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından yayımlanan yönetmelikle düzenlenmesine yönelik kanun maddesi hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.
- Biyokütle enerjisine dayalı elektrik enerjisi üretim tesisi kurulmasına ilişkin başvuruların teknik değerlendirmesine yönelik olarak yönetmelik hazırlanarak yayımlanmıştır.

IPA 2015 Belediyeler İçin Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliğine Yönelik Tedarik Projesi

AB'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA 2015)-Enerji Sektör Programı çerçevesinde yürütülen proje kapsamında; aşağıda yer alan 5 adet İdare için toplam 5,319 MW gücünde GES ve 1 adet İdare için 2,239 MW gücünde HES olmak üzere toplam 7,558 MW gücünde tesis işletmeye alınmıştır. Yatırım bütçesi 6.080.130 Avro olup bu miktarın %15'i ilgili İdarelerce ödenmiş olup geri kalan miktar AB tarafından hibe edilmiştir. Tesisler, düzenli olarak denetlenmektedir.

Proje No	İdare	Kurulu Güç (kW)	Bütçe (Avro)	Tesis Türü
1	Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi (DESKİ	1176	771.839	Güneş
2	Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi (HATSU)	800	595.428	Güneş
3	Kahramanmaraş Su ve Kanalizasyon İdaresi (KASKİ)	1110	754.194	Güneş
4	Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi (MASKİ)	1045	715.966	Güneş
5	Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi (ŞUSKİ)	1188	772.734	Güneş
6	Trabzon Su ve Kanalizasyon İdaresi (TİSKİ)	2239	2.469.969	Güneş
TOPLAM		7558	6.080.130	

IPA 2018 Fotovoltaik Uygulamaları için BOTAŞ'a Ekipman Temini Projesi

AB'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA 2018) - Enerji Sektör Programı çerçevesinde yürütülen ve 01.12.2022 tarihinde onaylanan proje kapsamında, BOTAŞ'ın 6 adet pompa istasyonu ve 1 adet gaz depolama tesisinin elektrik ihtiyacının karşılanması için toplam gücü 8 MW olan ilgili GES'lerin kurulumuna yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Projenin toplam bütçesi, 10.283.710 Avro olup 4.746.960,54 Avro'su (%46) ulusal katkı payı olarak BOTAŞ tarafından ödenecektir. Tesislerin yıl içerisinde işletmeye alınması hedeflenmiştir. Tesisler işletmeye alındıktan sonra işletme şartları düzenli olarak denetlenecektir.

IPA 2018 Belediyeler için Yenilenebilir Enerji Ekipman Alımı Projesi

AB'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA 2018)- Enerji Sektör Programı çerçevesinde yürütülen ve 02.12.2022 tarihinde onaylanan proje kapsamında; aşağıda yer alan Belediyeler için ilgili GES'lerin kurulumuna yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Projelerin toplam bütçesi 3.579.000 € olup bu miktarın %75'i (2.685.323,70 Avro) AB tarafından karşılanacaktır. Tesislerin yıl içerisinde işletmeye alınması hedeflenmiştir. Tesisler, işletmeye alındıktan sonra düzenli olarak denetlenecektir.

Belediye Adı	Kurulu Güç (kW)	Bütçe (Avro)
Adıyaman	900	552.903
Isparta	1000	813.689
Sivas	1000	678.409
TOPLAM	2900	2.045.001

Rüzgâr İzleme ve Tahmin Merkezi Projesi (RİTM)

- RİTM işletmeye alınan 10 MW ve üstü kurulu güçteki 250 adet rüzgâr enerjisi santralının (RES) üretimleri izlenmiş, üretim tahminleri yapılmış ve üretilen veriler Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü (TEİAŞ), Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ) ve EÜAŞ ile paylaşılmıştır.
- Tahmin verisi talep eden 39 adet lisans sahibi tüzel kişiye tahmin hizmeti sunulmuştur.
- Toplam 12 adet RES için RİTM Bağlantı/Tadil Belgeleri düzenlenerek bağlantıları gerçekleştirilmiştir.

Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının (YEKA) Belirlenmesi, Derecelendirilmesi, Korunması ve Projelerin Yürütülmesi Projesi (YEKPGT)

- **1.000 MWe gücündeki Karapınar YEKA-1 GES projesi kapsamındaki gelişmeler:**

20.10.2016 tarihli ve 29863 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Karapınar Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) Yurt İçinde Üretim Karşılığı Tahsisi (YÜKT) Yarışma İlanı” kapsamında 20.03.2017 tarihinde gerçekleştirilen yarışmayı kazanan şirket ile imzalanan sözleşme hükümlerine göre entegre fotovoltaik güneş modülü fabrikası ve AR-GE Merkezinin kurulumu 2020 yılında tamamlanarak AR-GE ve üretim faaliyetlerine başlanmıştır. 1.000 MWe gücündeki Karapınar YEKA-1 GES Projesi için EPDK tarafından üretim lisansı verilmiş olup 1 Mart 2023 itibarıyla 1350 MWp/1000 MWe olan kurulu gücünün tamamı işletmeye alınmıştır.
- **1.000 MWe gücündeki YEKA RES-1 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

13.04.2017 tarihli ve 30037 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Rüzgâr Enerjisi Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Yarışma İlanı” kapsamında 03.08.2017 tarihinde yapılan yarışmayı kazanan konsorsiyum ile imzalanan sözleşme hükümlerine göre rüzgâr türbini fabrikası ve AR-GE merkezinin kurulumu 2019 yılında tamamlanmıştır. YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi imzalanan konsorsiyumun RES Şirketine 24.09.2020 tarihinde 6 adet RES projesi için EPDK tarafından 2 yıl süreli ön lisanslar verilmiştir. Şirket tarafından söz konusu projelere ilişkin ÇED başvurusu ÇŞİDB Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne yapılmış olup ÇED sürecine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

- **1.000 MWe gücündeki YEKA RES-2 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

07.11.2018 tarihli ve 30588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Rüzgâr Enerjisine Dayalı Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Yarışma İlanı” kapsamında Aydın, Çanakkale, Muğla ve Balıkesir bağlantı bölgelerinde her biri 250 MWe gücünde olmak üzere toplam 1.000 MWe bağlantı kapasitesinin tahsisi amacıyla 30.05.2019 tarihinde gerçekleştirilen 4 adet yarışmayı kazanan şirketlerle 09.03.2020 tarihinde sözleşmeler imzalanmıştır. 30.04.2022 tarihi itibarıyla 1.000 MWe gücündeki 13 adet proje için EPDK tarafından ilgili şirketlere önlisanslar verilmiştir. Söz konusu projelere ilişkin ÇED başvurusu ÇŞİDB Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne yapılmış olup ÇED sürecine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

- **1.000 MWe gücündeki YEKA GES-3 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

36 ilde belirlenen toplam 1.000 MWe gücündeki bağlantı kapasitesinin tahsisi için 10 MWe, 15 MWe ve 20 MWe kapasiteler halinde olmak üzere toplam 74 adet güneş enerjisine dayalı YEKA Kullanım Hakkı Yarışmasına (YEKA GES-3) yönelik ilan 03.07.2020 tarihli ve 31174 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. 26-29.04.2021 ile 24-27.05.2021 tarihlerinde yapılan yarışmaları kazanan şirketlerle Bakanlığımız arasında 01.07.2021 ve 11.08.2021 tarihlerinde YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmeleri imzalanmıştır. Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen detay çalışmalar sonucunda uygun bulunan alanlar 03.02.2022, 23.02.2022, 11.03.2022, 12.06.2022 tarihli Resmî Gazete’lerde YEKA olarak ilan edilmiştir. 2023 yılı Mayıs ayı sonu itibarıyla 930 MWe kurulu gücündeki 70 adet proje için önlisanslar verilmiştir.

- **850 MWe gücündeki YEKA RES-3 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

12.02.2022 tarihli ve 31748 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan düzeltme ilanı ile YEKA RES-3 Yarışmaları toplam 850 MWe gücündeki bağlantı kapasitesinin ve ilan edilecek YEKA’ların yerli aksam kullanımı koşuluyla tahsisleri amacıyla 41 ilimizi kapsayacak ve 20 ayrı bağlantı bölgesi için 20-80 MWe kapasitelerinde olacak şekilde revize edilmiştir. Başvurular 31.05.2022 tarihinde alınmış ve 14.06.2022 tarihinde yarışmalar yapılmıştır. Yarışmalarda en düşük fiyat teklifini veren tüzel kişilerle 20.07.2022 tarihinde sözleşmeler imzalanmıştır. Yarışmayı kazananlar tarafından önerilen aday YEKA’lar için kurum görüşleri alınmış olup detay çalışma süreci tamamlanan 18 adet alan 26.11.2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmî Gazete’de, 2 adet alan 10.02.2023 tarihli ve 32100 sayılı Resmî Gazete’de YEKA olarak ilan edilmiştir. İlan edilen 20 adet YEKA için gerekli teknik değerlendirmeler yapılmış olup EPDK ve ilgili şirketlere önlisans başvurusu için bilgi verilmiştir. Nisan ayı sonu itibarıyla 800 MWe kurulu gücündeki 18 adet proje için önlisanslar verilmiştir.

- **1.000 MWe gücündeki YEKA GES-4 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

Toplam 1.000 MWe gücündeki bağlantı kapasitesinin tahsisi amacıyla belirlenen 15 adet güneş enerjisi santralının kurulması amacıyla yapılacak yarışmalara ilişkin “Güneş Enerjisine Dayalı Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Yarışma

İlanı” (YEKA GES-4 Yarışmaları) 14.07.2021 tarihli ve 31541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. 15.03.2022 tarihli ve 31779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan düzeltme ilanı doğrultusunda 30.03.2022 tarihinde Niğde İli Bor İlçesi sınırları içerisinde yer alan Bor YEKA (Bor-1, Bor-2 ve Bor-3) yarışmalarına ilişkin başvurular alınmış ve 08.04.2022 tarihinde yarışmalar yapılmıştır. Yarışmalarda en düşük fiyat teklifini veren tüzel kişilerle 16.05.2022 tarihinde sözleşmeler imzalanmıştır. 29.04.2022 tarihli ve 31824 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan yarışma ilanı doğrultusunda Erzin ve Viranşehir YEKA’lar kapsamındaki yarışmalar için başvurular 21.06.2022 tarihinde alınmış ve 28.06.2022 tarihinde yarışmalar yapılmıştır. Erzin-Viranşehir yarışmalarında en düşük fiyat teklifini veren tüzel kişilerle 08.08.2022 tarihinde sözleşmeler imzalanmıştır. 2023 Şubat ayı itibariyle toplam 1000 MWe gücündeki 3 adet Bor, 2 adet Erzin ve 10 adet Viranşehir projeleri için EPDK tarafından önlisanslar verilmiştir. Mayıs ayı sonu itibariyle 100 MWe kurulu gücündeki 1 adet proje için lisans verilmiştir.

- **1.200 MWe gücündeki YEKA GES-5 projesi kapsamındaki gelişmeler:**

12.02.2022 tarihli ve 31748 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan düzeltme ilanı ile YEKA GES-5 Yarışmaları toplam 1.200 MWe bağlantı kapasitesinin tahsisi amacıyla 18 adet bağlantı bölgesinde yapılması planlanan 66 adet güneş enerjisi santralının kurulumuna yönelik olarak revize edilmiştir. 17.05.2022 tarihli ve 31838 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ilan doğrultusunda başvurular daha sonra ilan edilecek ileri bir tarihe ertelenmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROGRAMI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM ALT PROGRAMI

Enerji Sektörüne İlişkin İklim Müzakerelerinin Yürütülmesi:

Faaliyet kapsamında iklim odaklı bir enerji politikasıyla küresel iklim değişikliği ile mücadele kapsamında dünyada yürütülen çalışmalar takip edilmektedir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamında iklim değişikliğiyle mücadelede atılacak adımları müzakere etmek üzere her yıl Kasım-Aralık aylarında farklı bir ülkenin ev sahipliğinde Taraflar Konferansı oturumları düzenlenmektedir. Ayrıca, Taraflar Konferansı kararlarına teknik anlamda girdi sağlamak amacıyla 6 ayda bir olarak Kasım ve Haziran aylarında Uygulama Yardımcı Organı ve Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı oturumları gerçekleştirilmektedir. Yürütülen uluslararası iklim müzakerelerinde, Türkiye’nin finans ve teknoloji desteklerine erişebilmek bakımından kendisi ile benzer konumdaki ülkelerle aynı şekilde muamele görmesi ve adil bir konuma sahip olarak iklim değişikliği ile mücadelede sağlam adımlar atma fırsatı elde edebilmesi için Paris Anlaşması’nın “ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler” ve “adil yaklaşım” ilkelerinin uygulanmasına yönelik girişimde bulunmaktadır.

Enerji Sektörüne İlişkin Sürdürülebilir Çevre Çalışmaları Faaliyeti:

2019 yılı itibarıyla Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarından “Su Kalitesi ve Kontrolü”, “Atık Yönetimi”, “Toprak Kalitesi ve Kontrolü”, “Hava Kalitesi ve İklim Değişikliği” ve “Çevre Yönetimi Yatay Konular” başlıklarındaki faaliyetlerinin yer aldığı Çevre Faaliyetleri Raporları “Hizmete Özel” olarak yayımlanmaktadır.

2019 yılının Ekim Ayı içerisinde Bakanlığımızın çevre ve sürdürülebilirlik alanındaki kümülatif faaliyetlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanan ilk Çevre Faaliyetleri Raporu “Hizmete Özel” olarak yayımlanmıştır. Kümülatif raporlamaların yapıldığı ilk raporun ardından yıllık raporlamalara geçilmiştir. Yıllık raporlar ile Bakanlığımız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının bir önceki yıla ait çevre ile ilgili yıllık faaliyetleri raporlanmaktadır.

2023 yılı Nisan ayında Bakanlığımızın bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının 01.01-31.12.2022 dönemi çevre faaliyetlerini kapsayan “2022 Yılı Çevre Faaliyetleri Raporu” hazırlık çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu kurumlardan alınan bilgiler doğrultusunda 2022 Temmuz sonu itibarıyla rapor taslak hale getirilmiştir.

Yıllık Sera Gazı Envanterine Enerji Sektörü Açısından Katkı Sağlanması:

Ülkemiz, BMİDÇS kapsamında her yıl sera gazı emisyon envanterini hazırlamak ve Sözleşme Sekreteriyasına göndermekle yükümlüdür. Sera gazı Emisyon Envanteri Çalışma Grubu tarafından hazırlanan envanter çalışmalarının bir parçası olarak, elektrik ve ısı üretiminden kaynaklanan emisyonlar Bakanlığımızca hesaplanmaktadır.

Faaliyet kapsamında yıllık sera gazı envanter çalışması yapılmaktadır. Envanter çalışması, ülkemiz tarafından yapılan sera gazı emisyon salım miktarlarını şeffaf bir şekilde sunmasının yanı sıra, geçmiş yıllara ait hesaplanan miktarlarla kıyaslama yapıp, yıllara göre oluşan trendin takibi yapılmaktadır. Aynı zamanda envanter çalışmaları; kapasite geliştirme çalışmaları, iklim değişikliği ile ilgili bilimsel çalışmalarda referans alınma ve benzer konumdaki ülkelerle kıyaslanabilir verilerin oluşturulması açısından önemlidir. İthal kömür, taşkömürü ve linyit için ilgili santraller, doğalgaz emisyonu için BOTAŞ ve santral bazlı verilerin temini için TEİAŞ ile irtibat kurularak ülkeye özgü yıllık emisyon faktörü hesaplanmaktadır. Ayrıca, sera gazı emisyon hesaplamaları da tamamlanarak TÜİK’e iletilmektedir.

2021 yılı Elektrik ve Isı Üretiminden Kaynaklanan Sera Gazı Emisyonları hesaplamaları Ocak 2023’te tamamlanmış ve TÜİK ile paylaşılmıştır. Buna istinaden 14.04.2023 tarihinde 2023 Türkiye Ulusal Sera gazı Envanter Raporu BMİDÇS resmî web sitesinde yayımlanmıştır.

TABİİ KAYNAKLAR PROGRAMI

TABİİ KAYNAKLARA İLİŞKİN PLANLAMA VE KOORDİNASYON ALT PROGRAMI

Tabii Kaynaklara Yönelik Çalışmaların İzlenmesi ve Koordinasyon Faaliyeti:

Ülkemiz Tabii Kaynak Envanterinin Güncellenmesi

Ülkemiz tabii kaynaklarına ilişkin politika ve strateji belirleyebilmek amacıyla öncelikli olarak güvenilir, tutarlı ve sürekli güncellenen bir istatistiksel veri tabanının oluşturulması önem arz etmektedir. Bu kapsamda “Türkiye Tabii Kaynaklar Envanteri Raporu” ilk versiyonu, Bakanlığımızın merkez birimleri ile, bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarından temin edilen verilerden, bu kurum ve kuruluşların faaliyet, sektör ve diğer raporlarından, yerli ve yabancı kuruluş ve STK raporlarından, akademik ve diğer yayınlardan faydalanılarak 2020 yılında hazırlanmıştır.

Hazırlanan envanter çalışması her yıl güncel veriler ile güncellenmektedir. Türkiye Tabii Kaynaklar Envanterinin Güncellenmesi kapsamında; tabii kaynakların dünyada ve Türkiye'deki kaynak, rezerv, üretim, dış ticaret-piyasa verileri, kullanım alanları, geri dönüşüm ve ikame durumları incelenmiş ve bu alandaki veriler güncellenmiştir. Ayrıca, Kyanit, Skandiyum, Renyum, Talyum, Talk, Mika, Vollasonit, Kuvars ve Stronsiyum madenleri de eklenerek 81 adet madene ilişkin verilerin derlendiği rapor hazırlanmıştır.

Türkiye Tabii Kaynaklar Envanterindeki verilerin güncellenmesi kapsamında ocak-haziran dönemi içinde envantere eklenen 3 madene ait kaynak, rezerv, üretim, dış ticaret-piyasa verileri, kullanım alanları, geri dönüşüm ve ikame durumları incelenmiş ve bu alandaki veriler kullanılarak taslak çalışmaları tamamlanmıştır. Ayrıca mevcut envantere ait veri güncelleme ve revize çalışmalarının %65'i tamamlanmıştır.

Tabii Kaynaklar Alanında Yürütülen Ar-Ge Projelerine Yönelik İzleme ve Değerlendirme Raporunun Hazırlanması

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK), Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ), Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ETİMADEN), Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) tarafından gönderilen bilgi formlarından elde edilen veriler neticesinde raporun tamamlanması planlanmaktadır.

Madencilik Dış Ticaret Verilerinin Standardizasyonu

Bu proje ile madencilik sektörüne ait dış ticaret verilerinin kullanıldığı rapor ya da projelerde hangi Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) koduna sahip ürünlerin dahil edileceğinin net

olarak ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Madencilik Dış Ticaret Verilerinin Standardizasyonu 4. Faz kapsamında belirlenen arsenik, berilyum, bizmut, florit, galyum, germanyum, hafniyum, indiyum, kadmiyum, nadir toprak konsantreleri, niyobyum, paladyum, pomza, rodyum, rubidyum, selenyum, sezyum, tantalyum, tellür, tungsten, vanadyum ve zirkonyum madenlerine ait GTİP kodlarının tüvenan ve sektörel sınıflandırması yapılmıştır.

Ülkemiz Stratejik ve Kritik Minerallerinin Belirlenmesi Çalışması

Ülkemizin stratejik ve kritik hammaddelerin belirlenmesi amacıyla AB, ABD, Kanada, Avustralya ve Japonya gibi belirli periyodlarla Kritik Mineral Listesi yayımlayan ülkelerin metodolojilerinin incelenmesi neticesinde, Japonya metodolojisi baz alınarak toplamda 62 aday hammadde belirlenmiş olup ilk etapta ülkemiz için düşünülen önemli kritik madenler arasından kılavuz olması amacıyla 34 hammadde incelenmiştir. Tedarik-Fiyat-Talep-Potansiyel Riskleri, Hİİ İhracat ve İthalat Puanları gibi değerlendirmelere göre yapılan hesaplamalarda ülkemiz için stratejik ve kritik olabilecek hammaddeler belirlenmiştir. Proje çerçevesinde Bakanlık bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar ve sektör paydaşları ile çalışmalar yürütülmüş olup stratejik ve kritik hammadde listesinin belirli periyodlarda güncellenmesi planlanmaktadır.

Jeotermal Kaynaklardaki Lityum ve Diğer Elementlerin Potansiyelinin Belirlenmesi

"Jeotermal Kaynaklardaki Lityum ve Diğer Elementlerin Potansiyelinin Belirlenmesi" projesinde amaç, ülkemizin jeotermal kaynaklarındaki lityum ve diğer elementlerin potansiyelinin ortaya konulmasıdır.

Proje kapsamında Proje İş Akış ve Termin Planları hazırlanmış ve kamu-özel sektör ve akademisyenlerden oluşan proje paydaşları belirlenmiştir. Kurullar oluşturularak proje organizasyonu yapılmıştır. Proje ile ilgili standart ve prosedürler hazırlanmaktadır. Geçmiş yıllarda jeotermal akışkanlarda yapılan hidrojeokimya analizleri ve kuyu bilgileri Kamu Kurumlarından ve şirketlerden temin edilerek envanter oluşturulmuştur. Numune alınacak lokasyonlar belirlenmiş olup prosedürlere göre seçilen 1 sahada örnek alımı gerçekleştirilmiştir. Örnek alımı için görevlendirilecek olan Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü personellerine eğitim verilmiştir. Böylece projenin ilk fazı (1. yılı) tamamlanmıştır. Örnek sahadan alınan numuneye ait analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Projenin 2. yılı için öngörülen faaliyetlerin çalışmaları devam etmektedir.

Maden Atık/Artık/Pasalarında Yer Alan İleri Teknoloji Elementlerinin Potansiyelinin Belirlenmesi

Projede, ülkemizde 3213 sayılı Maden Kanunu'nda yer alan IV. Grup endüstriyel ve enerji hammaddeleri ile metalik madenlerinin atık/artık/pasalarında bulunan ileri teknoloji elementlerinin potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Projenin öncelikli hedefi, IV. Grup madencilik faaliyetleri sonucu oluşan atık/artıklarında/pasalarında yer alan ileri teknoloji elementlerinin potansiyelini ortaya koymaktır.

Bakanlığımız Tabii Kaynaklar Dairesi Başkanlığı ve TENMAK iş birliği çerçevesinde Proje İş Akış ve Termin Planları hazırlanmış ve proje paydaşları belirlenmiş ve proje ile ilgili standart ve prosedürler hazırlanmıştır. Geçmiş yıllarda maden artıklarında yapılan analizler kamu kurumlarından temin edilerek envanter oluşturulmuştur. Ülkemiz genelinde numune alınacak 525 lokasyon belirlenmiştir. Kamu kurumlarından görevlendirilecek personele eğitim verilebilmesi amacıyla hazırlanan prosedürlere göre örnek 2 sahada yerinden numuneler alınmış ve sonrasında ilgili personele eğitim kapsamında sunumlar gerçekleştirilmiştir. Böylece projenin ilk fazı tamamlanmıştır. Projenin 2. yılı için öngörülen faaliyetlerin çalışmaları devam etmektedir.

YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROGRAMI

YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI ALT PROGRAMI

Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması Faaliyeti:

Genel Aydınlatma Ödemeleri

6446 sayılı Kanunun Geçici 6'ncı maddesi kapsamında genel aydınlatma tüketimlerine ilişkin giderler; Bakanlık bütçesine konulacak ödenek, ilgili belediye ve il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından kesinti yapılmak suretiyle karşılanmaktadır.

2023 yılı ödeme döneminin ilk yarısında TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 2022 Kasım-2023 Mayıs dönemi gerçekleşen tahakkukları Bakanlığımıza gönderilmiş olup toplam tahakkuk eden miktar 14.242.330.184,47 TL, ancak Cumhurbaşkanlığınca serbest bırakılan ödenekler çerçevesinde Bakanlığımız bütçesinden toplamda 8.961.250.000,00 TL ödeme gerçekleştirilmiştir.

Genel Aydınlatma Denetimleri

6446 sayılı Kanunun Geçici 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında TEDAŞ Genel Müdürlüğü, dağıtım şirketleri tarafından kendisine gönderilen faturalardaki tüketim miktarı ve bedellerinin gerçek durumu gösterip göstermediğine ilişkin olarak dağıtım şirketleri nezdinde gerekli denetimleri yaparak inceleme ve denetim raporları oluşturmaktadır.

TEDAŞ tarafından oluşturulan nihai inceleme ve denetim raporuna göre, dağıtım şirketlerine fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi durumunda fazla yapılan ödeme tutarının gecikme zammı ile birlikte bir ay içinde geri ödenmesi ilgili dağıtım şirketinden istenmektedir.

Bu süre içerisinde geri ödeme yapılmaması durumunda, söz konusu tutar dağıtım şirketinin cari dönem alacaklarından mahsup edilmektedir.

Bu kapsamda 2023 yılı haziran ayı sonuna kadar; TEDAŞ tarafından Bakanlığımıza toplamda 4 adet nihai rapor gönderilmiştir. TEDAŞ Genel Müdürlüğünce söz konusu geri alınacak bedellerin tamamlanması durumunda Bakanlığımıza bilgilendirme yazıları gönderilmekte olup şu an için hali hazırda geri alınacak bedellere ilişkin 2023 yılı Haziran sonuna kadar herhangi bir bilgilendirme Bakanlığımıza ulaşmamıştır.

Yanmayan Yerde Olmayan Armatür ve Direkler

TEDAŞ'ın yaptığı denetimler sonucu hazırlanan denetim raporları, 6446 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında Bakanlığımızca EPDK'ya gönderilmekte olup 2023 yılının ilk altı aylık döneminde yanmayan-yerinde olmayan genel aydınlatma armatürleri ile ilgili olarak Bakanlığımıza ulaşan 13 rapor bulunmaktadır.

2023 yılının ilk altı aylık döneminde 2022 yılına ilişkin Yanmayan Yerde Olmayan Armatür Denetimlerine ait raporlar kapsamında EPDK tarafından alınan bir Kurul Kararı bulunmamaktadır.

YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI

ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER ALT PROGRAMI

Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler:

Kişisel Verileri Koruma (KVK) Mevzuatı Uyum Projesi

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları kuralları düzenleme amacını taşımaktadır.

Bakanlık merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kurum/kuruluşların merkez ve taşra teşkilatlarındaki kişisel veri işleme faaliyetleri dikkate alınarak KVK Uyum Raporları oluşturulmuştur. Hukuki/idari ve Teknik Uyum Raporları olmak üzere çalışma kapsamındaki her kuruma 2 adet rapor ekleri ile birlikte hazırlanıp ilgili kurum/kuruluşlara teslim edilmiştir. Bu raporlarda; mevcut durum analizleri, tespit edilen riskler ve bunlara ilişkin hukuki/idari ve teknik öneriler bulunmaktadır. Projenin sürdürülebilirliğini sağlayacak ve her kurum/kuruluşta ayrı kurulacak olan KVK Komisyonu ve Veri Envanter Sorumluları Usul ve Esas çalışmaları devam etmektedir.

QDMS (Kalite Doküman Entegre Yönetim Sistemi) Projesi

Bakanlık merkez birimleri ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının kalite yönetim sistemlerinin otomasyonu için temin edilen QDMS uygulaması kapsamında teknik sorunların giderilmesi için destek işlemlerinin devamlılığı sağlanmaktadır. Canlı kullanıma geçmeyen kurum/kuruluşlarımız için talepleri doğrultusunda alt yapı tanımlama çalışmaları, eğitimler, entegrasyon çalışmaları devam etmektedir.

Hedef Performans ve Yetkinlik İzleme Uygulamasının Optimizasyonu

İş analizi tabanlı Anahtar Performans Göstergeleri (KPI) uygulamasının Bakanlığımız merkez birimleri ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlara açılması sonrasında tespit edilen optimizasyon, performans vs. sorunların giderilmesi için uygulamanın yeni teknolojiler ile yeniden yazılmasına karar verilmiştir. İlgili birimler ile yapılan analiz toplantıları sonucunda ve uygulama kullanımını için ihtiyacın acil olması nedeniyle iş akışlarımıza, süreçlerimize en uygun hedef performans ve yetkinlik izleme uygulaması araştırılmaktadır.

Active Directory Kullanıcı Tanımlarının Otomatize Edilmesi

Kurum kullanıcılarının AD sistemindeki modernizasyonu için, Merkezi Personel Yönetim Sistemindeki (MPYS) veriler ile standartlaştırma çalışmalarına Kimlik Yönetim Sistemi (Microsoft Identity Management – MİM) ile devam edilmektedir. Bu uygulama ile yeni başlayan personellerin tüm uygulamalara girişleri otomatize edilmiş olunacak ve ayrıca personel ayrıldığında tüm hesaplardaki veriler otomatik güncellenecektir. Proje analiz aşamasındadır.

Mobil Uyumlu Karar Destek Sistemi Projesi

Bakanlık Makamına sunulan raporların tek bir merkezden hazırlanabilmesi amacıyla Bakanlığımız EİGM koordinasyonunda başlatılan projenin; ilk etapta Bakanlığımız merkez birimleri ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar veri seti analizleri çalışmaları tamamlanmış olup buna bağlı olarak tasarım çalışmaları yapılmış ve sonrasında geliştirme faaliyetlerine geçilerek web ara yüz geliştirmeleri büyük oranda tamamlanarak gerçek verileri ile test kullanımını tamamlanmıştır.

Elektrik, Doğal Gaz, Petrol, Maden ve Makama özel hazırlanan ana başlıklar altında yer alan Karar Destek Sistemi (KDS) raporları devreye alınmıştır ve EİGM tarafından test edilerek kullanıma açılmıştır. Mobil geliştirmeler tamamlanarak kullanıma açılmıştır. Proje kapsamında yaygınlaştırma faaliyetlerine geçilerek ilgili kurumların üst yöneticilerine son kullanıcı eğitimleri yerinde verilmeye başlanmıştır. Strateji Geliştirme Başkanlığı, TEDAŞ, TEİAŞ, EÜAŞ, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) ve TKİ Eğitimleri tamamlanmıştır. Proje Garanti, Bakım ve Destek Sürecinde Bulunmakta Olup talep olması durumunda düzenlemeler yapılmaktadır.

TEMMUZ–ARALIK 2023 DÖNEMİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER VE HEDEFLER

Bakanlığımıza tahsis edilen bütçe ödeneklerinin, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliğlerinde yer alan esas ve usullere uygun olarak kullanımına özen gösterilmeye devam edilecektir.

Bakanlığımız Personel Giderleri tertibine 334.589.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve bu ödeneğin 191.151.526 TL’lik kısmı ilk altı ayda harcanmıştır. Yılsonu itibarıyla ilgili tertipte 492.131.000 TL harcama yapılması öngörülmekte olup gerçekleşme oranının yaklaşık %147 olacağı tahmin edilmektedir.

Bakanlığımız Sosyal Güvenlik Kurumu Giderleri tertibine 53.828.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödeneğin 29.843.958 TL’lik kısmı ilk altı ayda harcanmıştır. Yılsonu itibarıyla ilgili tertipte 74.951.000 TL harcama yapılması öngörülmekte olup gerçekleşme oranının yaklaşık %139 olacağı tahmin edilmektedir.

Başlangıç ödeneği 15.252.809.000 TL olan Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibindeki ödeneğin 8.981.103.444 TL’lik kısmı harcanmıştır. Bakanlığımız EİGM 2023 yılı bütçesindeki tüketime yönelik mal ve malzeme alımları tertibinde yer alan ülkemiz geneli sokak, cadde ve park (genel aydınlatma) aydınlatma gideri harcamalarının yılsonunda beklentilerin üzerinde gerçekleşeceği öngörülmekte olup yılsonu itibarıyla ilgili tertipte 24.419.015.585 TL harcama yapılması ve bu kapsamda gerçekleşme oranının yaklaşık %160 olacağı tahmin edilmektedir.

Bakanlığımız Cari Transferler tertibine 1.785.994.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödeneğin 902.361.710 TL’lik kısmı ilk altı ayda harcanmıştır. Bakanlığımız tarafından bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlara (MTA, MAPEG, TENMAK) yapılacak cari transferlerin yılsonu itibarıyla 1.241.000.000 TL olacağı tahmin edilmektedir.

Ayrıca Cari Transferler tertibine “7457 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 5.587.000.000 TL ilave ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğin;

- 1.100.000.000 TL’si 21.03.2023 tarih ve 32139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “137 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Enerji Tüketim Bedellerinin Terkinine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” kapsamında deprem bölgesindeki enerji tüketim bedellerinin terkinini için,

- 200.000.000 TL’si deprem bölgesindeki tüketicilerin elektrik ve doğal gaz tüketimlerine yönelik tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin ertelenmenin finansman maliyeti için,

- 4.287.000.000 TL'si konut, ibadethane ve cemevi abonelerinin doğal gaz tüketimleri kapsamındaki sistem kullanım bedellerinin karşılanması için tahsis edilmiştir.

Sistem kullanım bedelleri için daha önce Bakanlığımıza aktarım yapılan 1.813.000.000 TL ile birlikte toplam 6.100.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Bunun yanı sıra Cari Transferler tertibinden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti imzalanan İktisadî ve Malî İşbirliği Anlaşması kapsamında sağlanan hizmetlere ilişkin olarak yıl sonuna kadar 600.000.000 TL harcama yapılması öngörülmektedir.

Bu kapsamda yukarıda bahsi geçen harcamalar da dahil edildiğinde Cari Transferler tertibinden yıl sonu itibarıyla 9.336.806.670 TL harcama yapılması öngörülmekte olup başlangıç ödeneği dikkate alındığında yaklaşık %522 oranında gerçekleşme olacağı tahmin edilmektedir.

Bakanlığımız Sermaye Giderleri tertibine 53.000.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödeneğin 6.657.919 TL'lik kısmı ilk altı ayda harcanmıştır. Yılsonu itibarıyla ilgili tertipte 38.330.000 TL harcama yapılması öngörülmekte olup gerçekleşme oranının yaklaşık %72 olacağı tahmin edilmektedir.

Bakanlığımız Sermaye Transferleri tertibine 1.381.044.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödeneğin 544.645.000 TL'lik kısmı ilk altı ayda harcanmıştır. Bakanlığımız tarafından bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlara (MTA, MAPEG, TENMAK) yapılacak sermaye transferlerinin yılsonu itibarıyla 1.062.900.000 TL olacağı ve gerçekleşme oranının yaklaşık %76 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

TEMMUZ–ARALIK 2023 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLECEK FAALİYETLER

ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI PROGRAMI

ENERJİ ALANINDA YERLİLEŞTİRME ALT PROGRAMI

Enerji Alanında Yerli Ekipmanların Kullanımının Yaygınlaştırılması Faaliyeti:

28.05.2021 tarihli ve 31494 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yerli Aksam Yönetmeliği kapsamında; 1 Aralık tarihine kadar başvuruları yapılacak tesislere ait başvuru dosyaları incelenecek ve ilgili denetimler gerçekleştirilecektir.

YEKA-4 GES Bor-3 GES, YEKA-4 GES Bor-2 GES, YEKA-3 RES R-3 Ordu-4 RES Şartnameleri kapsamında yerli olarak üretilen rüzgâr türbini aksamalarının fabrika denetimleri periyodik olarak gerçekleştirilmeye devam edecektir. Ayrıca yerli aksam kullanımı koşulu içeren YEKA projelerine ilişkin çalışmalara devam edilecektir.

ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ ALT PROGRAMI

Doğal Gaz Tüketimine İlişkin Sistem Kullanım Bedelleri Faaliyeti:

01.05.2023 tarihli ve 32177 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 144 Sayılı Doğal Gaz Tüketimine İlişkin Sistem Kullanım Bedelleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında konut, ibadethane ve cemevi abonelerinin 24.04.2023 (bu tarih dahil) tarihinden 31.05.2023 (bu tarih dahil) tarihine kadar olan ilk fatura tahakkukları kapsamındaki sistem kullanım bedellerinin tamamı ile 01.05.2024 tarihine kadar tahakkuk edecek sonraki faturalarda 25 Sm³’e kadar olan doğal gaz tüketimine ilişkin sistem kullanım bedellerinin Bakanlığımız bütçesinden karşılanacağı belirtilmiştir. Enerji Piyasası Kurumu tarafından 11835 sayılı Kurul Kararı ile de “Uygulamaya İlişkin Usul ve Esaslar” 05.05.2023 tarih ve 32181 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup söz konusu usul ve esaslar kapsamında ödeme işlemleri gerçekleştirilecektir.

Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Denetlenmesi Faaliyeti:

Periyodik İnceleme ve Denetimler

2023 yılının ikinci altı ayında deprem bölgelerindeki 3 şirket haricinde 18 şirketin periyodik inceleme ve denetiminin tamamlanması hedeflenmektedir.

Kısmi İnceleme ve Denetimler

Vatandaş şikayetleri üzerine ve/veya gerekli görülen durumlarda kısmi inceleme ve denetimler gerçekleştirilecektir.

Denetim Maliyetlerinin TEDAŞ Genel Müdürlüğüne Ödenmesi:

2023 yılının ilk altı aylık döneminde 4.736.955,21 TL (KDV dahil) denetim maliyeti ödemesi yapılmış olup 2023 yılı için toplam ödenek miktarı 60.454.000 TL (KDV dahil)’dir.

Milletlerarası Transit Petrol ve Doğal Gaz Geçiş Projeleri Faaliyeti:

Türkiye ile Güneydoğu Avrupa ülkeleri arasında doğal gaz enterkoneksiyon imkânlarının artırılarak doğal gaz ticaretinin gerçekleştirilmesi hedefi doğrultusunda kaynak ve tüketici ülkeler ile ikili mutabakat zemininin oluşturulması için faaliyetler yürütülecektir.

Transit petrol ve doğal gaz boru hatlarının ilgili anlaşmalarına uygun şekilde işletilmesinin takibine ve koordinasyonuna devam edilecektir.

Nükleer Güç Santralleri Projeleri ile Nükleer Altyapının Geliştirilmesi ve Koordinasyonu Faaliyeti:

Ülkemizin artan enerji ihtiyacı karşısında ortaya çıkan seçeneklerden birisi olan nükleer enerjinin elektrik üretim kompozisyonuna dahil edilmesi ülkemiz enerji arz güvenliğinin sağlanmasında önemli bir adım olacaktır. Türkiye'nin ilk nükleer güç santrali olacak olan Akkuyu NGS'nin devreye alınması ile birlikte; yılda 35 milyar kWh'lik elektrik üretilecek olup bir baz yük santrali olarak doğal gaz başta olmak üzere ithal enerji kaynaklarına olan bağımlılığın azaltılmasında öncü rol oynayacaktır.

Bu kapsamda, Akkuyu NGS Projesinin planlandığı şekilde ilerlemesine yönelik inşaat süreci takip edilecek, Akkuyu NGS projesinde Türk firmalarının katılımını artırmaya yönelik ihale prosedürleri ve takvimi, ürün tedarik süreci, test, kalite ve sertifikasyon gibi konularda ürün bazlı veya genel Türk firmalarını bilgilendirme etkinlikleri ile nükleer sektörde yerleştirmeyi artıracak çözüm önerilerine ve faaliyetlerin koordinasyonuna yönelik Yerleştirme Çalışma Grubu toplantıları düzenlenecektir. Bunların yanı sıra toplantı, seminer ve çalıştaylar düzenlenecek, bu alanda düzenlenen faaliyetlere ve eğitimlere katılım sağlanacak, saha ziyaretleri yapılacaktır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ ALT PROGRAMI

Enerji Verimliliği Destekleri Faaliyeti:

Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) Destekleri

Uygulaması tamamlanan verimlilik artırıcı projelerin yerinde incelemelerinin yapılması, uygulama raporlarının incelenmesi ve uygun görülen projelere destek ödemesinin yapılması planlanmaktadır. 2023 yılı sonu itibariyle verimlilik artırıcı projelere toplamda 55 milyon TL hibe desteği verilecek olup destek sonucunda yıllık 19.000 TEP enerji tasarrufu sağlanması beklenmektedir.

Gönüllü Anlaşma Destekleri

2023 yılı gönüllü anlaşma başvurularının değerlendirme çalışmaları yapılacaktır.

Beşinci Bölge Teşvik Faaliyetleri

Beşinci bölge teşviklerinden yararlanmak üzere başvurusu yapılan enerji verimliliği yatırımlarının teknik değerlendirilmesi yapılacaktır.

Kojenerasyon Verim Belgesi Düzenlenmesi Faaliyetleri

Verim belgesi başvurularının değerlendirilmesine devam edilecektir. Kojenerasyon verim belgesi verilen ve faaliyete geçen 8 tesisin yerinde incelenmelerinin yapılması planlanmaktadır. 2014 yılından bu yana verim belgesi verilen tesislerin üretim tüketim verilerinin toplanmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Isı Pompası Piyasa Değerlendirmesi Projesi

Dünya Bankası destekli proje kapsamında, ısı enerjisi potansiyelini etkileyen faktörleri tanımlamaya izin veren hidroloji, toprak, jeoloji, jeofizik, meteoroloji, klimatoloji ve hidrojeoloji gibi çeşitli disiplinlerden elde edilen verinin belirlenen metodolojiye uygun olarak işlenmesi ve değerlendirilmesi sonucu Coğrafi Bilgi Sistemleri tabanlı haritaların üretilmesi hedeflenmektedir. Projenin şartname hazırlık süreci tamamlanmış olup Dünya Bankası'nın Temmuz ayında ihaleye çıkması beklenmektedir.

Türkiye-Danimarka Stratejik Sektör İş birliği Projesi

İş birliği kapsamında ilk iki fazın çıktıları da kullanılarak bölgesel ısıtma ve soğutma için mevzuat çerçevesinin geliştirilmesi ve değerlendirme prosedürlerinin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, genelleştirilmiş veri setleri ve metodolojileri ile ulusal ve yerel ısı planlarının desteklenmesi amacıyla bilgi aktarımının güçlendirilmesi beklenen çıktılar arasındadır. Bu amaçla, GIS ortamında geliştirilen termal haritaların kullanılması için kapasite artışı sağlanacaktır. Projenin önceki fazlarındaki bulgular ile iyi uygulama örneklerine yönelik bilgi ve deneyim paylaşımı yer alacaktır.

Enerji Verimliliğinin Artırılması Faaliyeti:

Tanıtım ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

- Bakanlığımız ve MEB iş birliği ile enerji verimliliği konulu ilkokul öğrencileri arasında resim ve ortaokul öğrencileri arasında öykü yarışmaları düzenlenecektir.

- Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri ve Enerji Verimli Endüstriyel Tesis (EVET) olmak üzere iki ana gruptan oluşan SENVER24'üncüsü düzenlenecektir. Ayrıca SENVER-23'te Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Proje Yarışması'nda kazanan endüstriyel işletmelere ödülleri, çevrimiçi veya yüz yüze yapılan ödül töreni ile verilecektir.
- (ÜNVER-2) jüri değerlendirmesi ve kazanan üniversitelere ödülleri çevrimiçi veya yüz yüze yapılan ödül töreni ile verilecektir.
- Enerji verimliliği konusunda kamuoyunun bilgi ve bilinç düzeyini artırmak amacıyla çalışanlar, hane halkı ve öğrencilere yönelik seminerlere devam edilecektir.
- Enerji verimliliği konulu afiş, broşür ve kitapçıklar çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör firmalarına, okullara ve çeşitli eğitim kurumlarına ücretsiz posta yolu ile dağıtılmaya devam edilecektir.
- TÜBİTAK ile iş birliği içerisinde gerçekleştirdiğimiz Lise Öğrencileri Enerji Verimliliği Proje Yarışması'na 2023 yılında 73 adet proje başvurusu yapılmıştır. TÜBİTAK ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilen Lise Öğrencileri Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nın Eylül ayı içerisinde pandemi süreci de dikkate alınarak ön değerlendirme ve mülakat sürecinin tamamlanması planlanmaktadır.
- Bakanlığımız Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan iki farklı oyundan ikişer adet belirlenen okullara belirli sayılarda gönderilecektir.
- IPA 2018 Hane Halklarında Enerji Verimliliğinin ve Bilincinin Artırılması Danışmanlık Hizmetlerine ilişkin teknik şartname hazırlanmış olup ihaleye çıkılması beklenmektedir.
- Kamuoyunun enerji verimliliğine yönelik bilgi, ilgi ve davranış düzeyini tespit etmek, enerji verimliliği konusunda bilgi, bilinç düzeyi ve uygulama boyutunu artırmaya yönelik bulgulara ulaşmak amacıyla ilki 2019 yılında ikincisi 2021 yılında tekrarlanan Hane Halkı Enerji Verimliliği Bilinç Endeksi araştırmanın üçüncüsü 2024-2028 Stratejik Planın taslak çalışmalarında yer almaktadır.

Enerji Performans Sözleşmeleri (EPS) Grubu Faaliyetleri

- Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberi kapsamında yapılan eksik ve hatalı bildirimlerin düzeltilmesi sağlanacak ve 2022 yılında sağlanan tasarruf miktarı tespit edilecektir.
- Enerji performans sözleşmesi uygulamak isteyen kamu kurumlarına teknik destek sağlanmaya devam edilecektir.

- Dünya Bankası destekli Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi kapsamında Bakanlığımızın sorumlu olduğu teknik destek bileşeni altında;
 - ✓ Enerji Verimliliği Eğitim Kitabı basılacak ve elektronik ortamda da yayınlanacaktır.
 - ✓ Belediyelerin enerji verimliliği projeleri için KABEV benzeri hazırlanan taslak proje planı nihai hale getirilerek İLBANK ile paylaşılacaktır. Ayrıca bütün kamuyu kapsayan ve 2053 yılına kadar kamu bina ve tesislerinin iyileştirmesi amaçlayan taslak plan nihai hale getirilerek SBB, ÇŞİDB, İLBANK ve Süper ESCO aday kurumlar ile paylaşılacaktır.
 - ✓ IPA 2018 "Belediyeler için Enerji Verimliliği Pilot Uygulamaları" başlıklı ekipman alımı projesi kapsamında EGO'ya teslim edilen 3 adet %100 elektrikli otobüs ve şarj istasyonunun 6 aylık periyotta izlenmesine devam edilecektir.
 - ✓ EÜAŞ kampüsünde bulunan örnek eğitim binasına 19.200 Vah batarya kapasiteli 5 kWe gücünde güneş enerjisi santrali kurulumu tamamlanacaktır.

Yetkilendirme Faaliyetleri

2023 yılı ikinci döneminde; Temmuz ayında şirket, Ekim ayında ise kurum başvuruları alınacak olup yetki belgesi yenileme başvurusu kapsamında EVD şirketlerine ait 12 adet yetki belgesi için başvuruların alınması planlanmaktadır. Ayrıca bu dönem içinde Enerji Verimliliği Hizmetlerinin Dijitalleştirilmesi Projesi (EVDİP) kapsamında yürütülen ve yazılım aşamasında olan Enerji Verimliliği Yetkilendirme Sisteminin (EVYES) tamamlanarak yetkilendirme faaliyetleri ile ilgili tüm işlemlerin bu dijital platform üzerinden yapılması planlanmaktadır.

Eğitim-Etüt Faaliyetleri

2023 yılı ikinci döneminde kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik 2 adet Enerji Yöneticisi Eğitimi düzenlenecektir. Yetkilendirilmiş kurum/kuruluş ve şirketlerin enerji verimliliği eğitimlerine yönelik izleme çalışmalarına devam edilecektir. Ayrıca Ekim ayında merkezi sınav gerçekleştirilecektir. Gelen talepler doğrultusunda sertifikalandırma faaliyetleri sürdürülecektir. Devam etmekte olan eğitim, sınav ve sertifika başvuruları ile zorunlu etütler kapsamında Başkanlığımıza gönderilmekte olan etüt raporlarının çevrimiçi olarak alınabilmesine yönelik dijital dönüşüm çalışmasının tamamlanması hedeflenmektedir.

Denetim Faaliyetleri

2023 yılında 32 adet denetim (bina, endüstriyel işletme ve diğer yükümlüler) yapılması ve denetim raporlarının hazırlanması planlanmaktadır. Yükümlülere Temmuz ayı içerisinde denetime tabi olacaklarına dair bilgilendirmeler yapılacaktır.

Ölçme ve Değerlendirme Faaliyetleri

e-Devlet üzerinden hizmete açılan Enerji Verimliliği Portalı vasıtasıyla verilerin toplanması süreci devam edecektir. Binalarda ve enerji yoğun sektörlerde (çimento, demir-çelik, cam, tekstil, şeker, kağıt ve seramik) hazırlanan kıyaslama formlarının yine portal üzerinden tanımlanan işletmelerce doldurulması ve söz konusu sektörlerde yıl sonuna kadar kıyaslama çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır. Portala ait hataların giderilmesi ve yazılımın geliştirilmesi çalışmaları bakım sürecinde de devam ettirilecektir. Kasım ayında Genel Enerji Denge Tablolarının yayımlanmasını takiben enerji yoğunlukları ve endeksi göstergesi hesaplanarak yayımlanacaktır.

Uluslararası İş birlikleri: IPA Projeleri

IPA 2018 Hane halkında Enerji Verimliliğinin ve Bilincin Artırılması Projesi teknik şartname ve bütçe hazırlık çalışmaları Bakanlığımız Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü koordinasyonu ile sürdürülmektedir. Projenin danışman firma ihalesinin Dünya Bankası yürütücülüğünde 2024 yılı başında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

IPA 2021 programlaması çerçevesinde hazırlanan “ETKB'nin Verimli Isıtma ve Soğutma Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi” Projesinin Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU) tarafından ihale duyuru yapılmıştır. Proje 36 ay sürecek olup 2.5 milyon Avro'luk bütçeye sahiptir. İhale süreçleri Bakanlığımızca takip edilecek olan projenin 2024 yılının ilk çeyreğinde başlaması beklenmektedir.

Türkiye-Danimarka Stratejik Sektör İş birliği Projesi

Stratejik Sektör İş Birliği çerçevesinde, proje paydaşlarının ortak mutabakatı sonucunda iş birliğinin ilerleyen yıllarda da devam etmesi amacıyla 2023-2026 yıllarını kapsayacak Faz-3 çalışmaları tamamlanmıştır. Projenin 3. Fazında yerel ölçekte pilot ısı arz planlarının ve fizibilitelerin hazırlanması, ısıtma ve soğutmaya yönelik olarak ulusal çapta ısı haritalarının oluşturulması, kapasite artırım faaliyetleri ve politika geliştirme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Projenin tüm giderleri Danimarka Hükümeti tarafından karşılanmaktadır.

YENİLENEBİLİR ENERJİ ALT PROGRAMI

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Değerlendirilmesi Faaliyeti:

Yenilenebilir Enerji Projeleri Değerlendirme ve İzleme Sistemi (YEPDİS) Geliştirilmesi Projesi

YEPDİS kullanılarak lisanslı veya lisanssız başvurularının teknik değerlendirmeleri yapılacaktır. Bu amaçla, sistemin sorunsuz bir şekilde işletilmesi ve ihtiyaç duyulan ilave

geliştirmeler için çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca, YEPDİS veri tabanından yararlanmak isteyen kurumlar için erişim/entegrasyon hizmeti sunulacaktır.

Rüzgâr Enerjisi Potansiyel Atlasının (REPA) Güncellenmesi ve Deniz Enerjisi Potansiyel Atlası (DEPA) Oluşturulması

REPA ve GEPA verileri ile rüzgâr/güneş santrali kurulamayacağı değerlendirilen sahalarda birlikte değerlendirilerek güncel teknolojilere göre karasal ve deniz üstüne kurulabilecek toplam rüzgâr enerjisi santrali kapasitesi belirlenecektir. Ayrıca, arazi ve su yüzeylerine kurulabilecek güneş enerjisi tesislerinin de toplam kapasiteleri belirlenecektir.

Biyokütle Enerjisi Potansiyel Atlasının Güncellenmesi

İnternet sayfası üzerinde sunumu yapılan BEPA verilerinin ilgili kurumlarca güncellenmesi halinde veri teminine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca, BEPA'da yer alan veriler kullanılarak biyokütle teknolojileri (termal bertaraf, biyometanizasyon, çöp gazı) bazında kurulabilecek elektrik üretim tesislerinin kapasitelerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

IPA 2018 BOTAŞ ve TEMSAN için Yenilenebilir Enerji Ekipman Alımı

Proje kapsamında kurulacak GES'lerin 2023 yılının 4. çeyreğinde işletmeye alınması öngörülmektedir.

IPA 2018 Belediyeler için Yenilenebilir Enerji Ekipman Alımı Projesi

Projenin ekipman alımı ihale sürecinin 2023 yılının 4. çeyreğinde tamamlanması öngörülmektedir.

Rüzgâr İzleme ve Tahmin Merkezi Projesi (RİTM)

Dönem içerisinde aşağıdaki çalışmalar yürütülecektir:

- RİTM bağlantısı yapılan rüzgâr enerjisi santrallerinin üretimleri izlenecek ve üretim tahminleri yapılarak TEİAŞ, EPIAŞ ve EÜAŞ ile paylaşılacaktır.
- Talep eden lisans sahibi tüzel kişilere tahmin hizmeti sunulacaktır.
- Talep edenlere RİTM Bağlantı/Tadil Belgeleri düzenlenerek bağlantıları gerçekleştirilecektir.
- Rüzgâr Enerjisi İzleme ve Tahmin Merkezi (RİTM) Sisteminin TEİAŞ'a devri kapsamındaki çalışmalar yürütülecektir.

Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının (YEKA) Belirlenmesi, Derecelendirilmesi, Korunması ve Projelerin Yürütülmesi Projesi (YEKPGT)

- **1.000 MWe gücündeki Karapınar YEKA-1 GES projesi kapsamındaki gelişmeler:**
Entegre fotovoltaik güneş modülü fabrikası ve Ar-Ge Merkezinin faaliyetlerine devam etmesi hedeflenmektedir.
- **1.000 MWe gücündeki YEKA RES-1 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
Rüzgâr türbini fabrikası ve Ar-Ge Merkezinin faaliyetleri ile YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi imzalanan konsorsiyumun RES Şirketine ait 24.09.2020 tarihinde önlisans almış olan 6 adet RES projesi için Şirket tarafından ÇED başvurusu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne yapılmış olup devam eden ÇED sürecine ve projeye ilişkin gelişmeler takip edilecektir.
- **1.000 MWe gücündeki YEKA RES-2 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
1.000 MWe gücündeki önlisanslı 13 adet proje için ÇED başvurusu ÇŞİDB Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne yapılmış olup devam eden ÇED sürecine ve projeye ilişkin gelişmeler takip edilecektir. Santral kurulumuna 2023 yılı sonuna kadar başlanacağı ön görülmektedir.
- **850 MWe gücündeki YEKA RES-3 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
YEKA RES-3 kapsamında önlisans alan projeler için önlisans süresi içerisinde alınması gereken izin ve onay işlemleri ile proje kapsamındaki gelişmeler takip edilecektir.
- **1.000 MWe gücündeki YEKA GES-3 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
YEKA GES-3 kapsamında önlisans alan projeler için önlisans süresi içerisinde alınması gereken izin ve onay işlemleri ile projeye yönelik gelişmeler takip edilecektir. Projenin 200 MW'lık bölümü için kurulumunun 2023 yılı sonuna kadar tamamlanması ön görülmektedir.
- **1.000 MWe gücündeki YEKA GES-4 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
YEKA GES-4 kapsamında önlisans alan projeler için önlisans süresi içerisinde alınması gereken izin ve onay işlemleri ile proje kapsamındaki gelişmeler takip edilecektir.
- **1.200 MWe gücündeki YEKA GES-5 projesi kapsamındaki gelişmeler:**
Yarışmalara ilişkin bağlantı kapasitesi güncelleme ve şartname hazırlık çalışmalarına devam edilecektir.
- **Deniz Üstü YEKA RES projesi kapsamındaki gelişmeler:**
Deniz Üstü YEKA RES proje geliştirme çalışmalarına devam edilmesi ve projenin ÇED sürecinin Bakanlığımızca yürütülmesi hedeflenmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROGRAMI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM ALT PROGRAMI

Enerji Sektörüne İlişkin İklim Müzakerelerinin Yürütülmesi:

30.11-12.12.2023 tarihleri arası Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde düzenlenecek olan BMİDÇS 28. Taraflar Konferansına katılım sağlanacak olup müzakerelerde Madde 6 ve Azaltım Çalışma Programı konularının takip edilmesi planlanmaktadır.

Enerji Sektörüne İlişkin Sürdürülebilir Çevre Çalışmaları Faaliyeti:

2019 yılı itibariyle Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarından “Su Kalitesi ve Kontrolü”, “Atık Yönetimi”, “Toprak Kalitesi ve Kontrolü”, “Hava Kalitesi ve İklim Değişikliği” ve “Çevre Yönetimi Yatay Konular” başlıklarındaki faaliyetlerinin yer aldığı Çevre Faaliyetleri Raporları “Hizmete Özel” olarak yayımlanmaktadır.

2019 yılının Ekim Ayı içerisinde Bakanlığımızın çevre ve sürdürülebilirlik alanındaki kümülatif faaliyetlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanan ilk Çevre Faaliyetleri Raporu “Hizmete Özel” olarak yayımlanmıştır. Kümülatif raporlamaların yapıldığı ilk raporun ardından yıllık raporlamalara geçilmiştir. Yıllık raporlar ile Bakanlığımız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının bir önceki yıla ait çevre ile ilgili yıllık faaliyetleri raporlanmaktadır.

2023 Temmuz sonu itibariyle taslak haline getirilen “2022 Yılı Çevre Faaliyetleri Raporu”na kurumlardan talep edilen eksik ve ilave bilgilerin işlenmesiyle raporun 2023 Eylül Ayı içinde kurum görüşüne açılması ve nihai hali verilen raporun 2023 yılının Ekim ayında “Hizmete Özel” yayımlanması planlanmaktadır.

Yıllık Sera Gazı Envanterine Enerji Sektörü Açısından Katkı Sağlanması:

2022 yılı elektrik ve ısı üretiminden kaynaklı sera gazı emisyonu hesaplamaları için veri talebi ile başlayan süreç Ağustos 2023 itibariyle başlatılacak olup ülkeye özgü emisyon faktörü değerlerinin Kasım 2023 itibari ile TÜİK'e iletilmesi planlanmaktadır.

TABİİ KAYNAKLAR PROGRAMI

TABİİ KAYNAKLARA İLİŞKİN PLANLAMA VE KOORDİNASYON ALT PROGRAMI

Tabii Kaynaklara Yönelik Çalışmaların İzlenmesi ve Koordinasyon:

Ülkemiz Tabii Kaynak Envanterinin Güncellenmesi

Türkiye Tabii Kaynaklar Envanterindeki verilerin güncellenmesi kapsamında ocak-haziran dönemi içinde envantere eklenen yeni 3 madenin taslak çalışmaları tamamlanmıştır. Önümüzdeki altı ay içerisinde bahse konu madenlerin taslak çalışmaları nihai hale getirilerek madenler envantere eklenecek ve 2023 yılı verileri ile revize edilerek envanter çalışması tamamlanacaktır.

Tabii Kaynaklar Alanında Yürütülen Ar-Ge Projelerine Yönelik İzleme ve Değerlendirme Raporunun Hazırlanması

MTA, TTK, TKİ, ETİMADEN, TPAO, TENMAK tarafından gönderilen bilgi formlarından elde edilen veriler neticesinde raporun tamamlanması planlanmaktadır.

Madencilik Dış Ticaret Verilerinin Standardizasyonu

4. faz çalışmaları tamamlanmış olup kurumlardan ilave revizyon olması halinde değerlendirmeye alınacaktır. Ayrıca yapılan çalışmanın proje paydaşları ile paylaşılması planlanmaktadır.

Jeotermal Kaynaklardaki Lityum ve Diğer Elementlerin Potansiyelinin Belirlenmesi

Projenin 2. yılı için öngörülen faaliyetlerin çalışmaları devam etmektedir. Projenin 2. fazında seçilen sahalardan numune alımı gerçekleştirilecek, alınan numuneler analiz ettirilecek, analiz sonuçlarının değerlendirilmesiyle birlikte nihai rapor hazırlanacaktır.

Maden Atık/Artık/Pasalarında Yer Alan İleri Teknoloji Elementlerinin Potansiyelinin Belirlenmesi

Projenin 2. yılı için öngörülen faaliyetlerin çalışmaları devam etmektedir. Projenin 2. fazında seçilen sahalardan numune alımı gerçekleştirilecek, alınan numuneler analiz ettirilecek, analiz sonuçlarının değerlendirilmesiyle birlikte nihai rapor hazırlanacaktır.

YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROGRAMI

YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI ALT PROGRAMI

Sokak ve Cadde Aydınlatması Faaliyeti:

Genel Aydınlatma Ödemeleri

Genel Aydınlatma Ödemeleri için 2023 yılı başlangıç ödeneği olarak tahsis edilen 15.142.000.000 TL ödeneğin yanı sıra “7457 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 7.750.000.000 TL ilave ödenek tahsis edilmiştir. 2023 yılı için toplam ödenek tahsisatı 22.892.000.000 TL’dir.

Haziran itibarıyla genel aydınlatma kapsamında 8.981.103.444 TL harcama yapılmış olup yılsonu itibarıyla toplam harcamanın 24.419.015.585 TL olması beklenmektedir.

Genel Aydınlatma Denetimleri

Genel aydınlatma denetimleri ve denetim raporları TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapılmakta olup nihai raporlarda tespit edilecek olan bedeller şirketlere ve dönemlere göre değişkenlik gösterdiğinden geri alınacak bedellere ilişkin bu aşamada bir tutar öngörüsü yapılamamaktadır.

Yanmayan Yerde Olmayan Armatür ve Direkler

TEDAŞ tarafından söz konusu denetimler yapılacak olup bu aşamada 2023 yılının ikinci yarısında EPDK tarafından yeni bir Kurul Kararı alınıp alınmayacağı ve idari para cezası kesilmesini gerektirecek bir durum olup olmayacağı öngörülememektedir.

YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI

ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER ALT PROGRAMI

Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler:

ETKB Kurumsal Intranet Projesi

Bakanlık Merkez Teşkilatı’nda kullanılmak üzere kurum intranetinin teknolojik, içerik ve işlevsel olarak güncellenmesi, güncel teknoloji ve standartlara uygun bir tasarım ve geliştirme yapılma projesidir.

Proje Bakanlığımız Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafınca koordine edilmekte ve yürütülmektedir. Ortak CMS altyapısı olacak şekilde kurgusu değiştirilmiş ve kapsamı genişletilmiştir. Proje canlıya alındıktan sonra Bakanlık bünyesindeki tüm personele hizmet edecektir.

Canlı Yayın Projesi

Bakanlık bünyesinde yapılacak canlı yayın hizmetlerinin yazılım tabanlı yayınlanmasının sağlanması, personel desteğinin verilmesi ve CDN hizmeti ile izleyicilere sunulması işlerinin temin edilme projesidir.

Proje Bakanlığımız Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafınca koordine edilmekte ve yürütülmektedir. Bakanlık bünyesinde ihtiyaç halinde tüm Başkanlıkların kullanması planlanmıştır. Bakanlık bünyesinde ve/veya Ankara lokasyonlarında planlanan Canlı Yayın hizmeti, ihtiyaç duyulması halinde tüm Başkanlıkların kullanımına hazır durumdadır.

Verimli Enerji Tüketimine Yönelik Geliştirilecek Mobil Uygulama Projesi

Elektrik ve doğalgaz kullanımlarını daha verimli hale getirmeyi amaçlayan ve kullanıcıya verimlilik konularında önerilerde bulunan mobil uygulama, yazılması/geliştirilmesi projesidir. Uygulama mağazalarından indirilebilir yapıda olan Uygulama, tamamlanmış olup Beta Testleri ardından tüm vatandaşın kullanımına açılacaktır.

Enerji Verimliliği Dijitalleştirme Projesi- EVDİP

Enerji Verimliliği Hizmetlerinin Dijitalleştirilmesi Projesi; başvuru, değerlendirme, raporlama, belgelendirme ve izleme faaliyetlerinin dijital sistemler ile gerçekleştirilmesi projesidir.

Projenin yazılımı ve test süreçleri devam etmektedir. Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı'na ait projeye alt yapı ve güvenlik hizmetleri verilerek, koordinasyonu sağlanmaktadır.

Enerji Verimliliği ENVER Portalı

5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında, Bakanlığımız Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı'nın gerekli gördüğü verilerin toplanması, depolanması, değerlendirilmesi, raporlanması ve yayınlanmasını sağlayacak yazılım projesidir. Enerji Verimliliğine dair Kıyaslama Çalışmalarının, Enerji Yoğunluğu ve Endekslerin, Uluslararası Raporların da yer aldığı Portal <https://enerjiverimliliği.enerji.gov.tr/> adresinde canlıya alınmış ve kullanıma açılmıştır. Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı'na ait projeye alt yapı ve güvenlik hizmetleri verilerek, koordinasyonu sağlanmaktadır.

Merkezi Personel Yönetim Sistemi (MPYS) Projesi

Bakanlık merkez ve bağlı, ilgili ve ilişkili kurum/kuruluşlarda çalışan personele ait bilgilerin web servis veya uygulama içinde hazırlanacak ekranlarla tek bir merkezi veri tabanında toplanması, birim içi yapılanma ve hiyerarşi bilgilerinin kayıt edilmesi ve buradan ilgili projelere (KDS, Enerjim Mobil, QDMS vb.) yetkiler dahilinde web servisleri aracılığıyla dağıtılması için geliştirilen bir uygulamadır.

Bu proje kapsamında birim hiyerarşisi ekranları hazırlanmış olup Bakanlık bünyesinde belirlenen MPYS sorumluları aracılığıyla Bakanlık birimlerine ait hiyerarşi verilerinin girişi tamamlanmıştır. Ayrıca TEDAŞ, TEİAŞ, TEMSAN, TTK ve MTA, Uluslararası Madencilik A.Ş.'nin (MTAIC) personel verilerinin konsolidasyonu tamamlanmıştır. Ayrıca QDMS ve Enerji Mobil projeleri ile entegrasyon yapılmıştır.

Bundan sonraki süreçte diğer bağlı, ilgili ve ilişkili kurum /kuruluşların personel verilerinin konsolidasyon süreci ve diğer uygulamalarla entegrasyon çalışmaları tamamlanacaktır.

Solarwind Kurulum ve Entegrasyon Projesi

Bakanlık merkez ve bağlı, ilgili ve ilişkili kurum/kuruluşlarda Solarwind uygulamasının kurulumu ve entegrasyonu projesidir.

Bakanlık ve bağlı, ilgili ve ilişkili kurum /kuruluşlarda uygulama modülleri ve temel kurulumlar tamamlanmış olup 2023 yılı sonuna kadar bağlı, ilgili ve ilişkili kurum /kuruluşlarda Solarwind uygulamasının aktif kullanılabilmesine ilişkin çalışmalar devam edecektir.

PROGRAM SINIFLANDIRMASINA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİNİN GELİŞİMİ

	2022 GERÇEKLEŞME TOPLAMI	2023 BAŞLANGIÇ ÖDENİĞİ		OCAK GERÇEKLEŞME		ŞUBAT GERÇEKLEŞME		MART GERÇEKLEŞME		NİSAN GERÇEKLEŞME		MAYIS GERÇEKLEŞME		HAZİRAN GERÇEKLEŞME		OCAK-HAZİRAN GERÇEKLEŞME TOPLAM		ARTIS ORANI (%)		OCAK-HAZİRAN GERÇEK ORANI (%)		2023 YILSONU GERÇEKLEŞME TAHMİNİ (%)
		2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023		
																					2022	
ENERJİ ARZ GÜVENLİLİĞİ, VERİMLİLİK VE ENERJİ PİYASASI	233.903.543	287.759.000	11.909.805	25.538.855	12.141.901	16.155.200	58.509.640	14.666.500	9.201.726	21.382.650	30.938.853	8.210.854	18.794.854	18.794.854	9.506	9.506	109.734.866	126.893.670	16	47	44	7.750.015.999
ENERJİ ALANINDA YERLEŞTİRME	322.469	18.394.000	9.700	15.575	11.447	29.162	9.932	1.081	9.506	18.794	83.121	18.794	18.794	18.794	13.734	13.734	66.191	144.427	118	21	1	23.802.000
ENERJİ ARZ GÜVENLİLİĞİ	180.051.101	163.633.000	8.035.603	15.997.016	5.900.335	12.075.061	56.513.198	11.057.520	5.905.438	10.979.400	5.795.540	5.795.540	15.839.405	15.839.405	5.066.178	5.066.178	38.307.583	77.256.025	12	47	47	7.609.512.299
ENERJİ VERİMLİLİĞİ	43.070.163	76.290.000	3.112.729	6.514.767	6.268.168	3.427.751	1.937.766	3.587.878	3.994.746	10.391.327	14.925.066	2.084.315	14.925.066	10.242.959	10.242.959	21.167.088	49.089.750	132	49	64	86.972.700	
ZENİLERİKLİK ENERJİ VERİMLİLİĞİ	969.729	29.442.000	11.719	11.492	3.928	23.225	48.744	24.679	11.026	10.181	80.758	390.025	80.758	390.025	82.228	82.228	493.979	232.658	51	51	1	38.724.000
HAZİNE YATIRIMLARININ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN YÖNETİMİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	190.380.000	0	0	0	0	0	0	190.380.000	0	0	0	0	600.000.000
DSİ EKONOMİK İLİŞKİLER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	190.380.000	0	0	0	0	0	0	190.380.000	0	0	0	0	600.000.000
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	430.699	5.008.000	5.008.000	5.008.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4.008.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	430.699	5.008.000	5.008.000	5.008.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4.008.000
TABİİ KAYNAKLAR	5.296.432	5.696.000	517.042	979.956	340.549	685.561	365.577	655.462	351.477	714.165	734.799	386.384	734.799	370.219	746.133	2.309.978	4.513.876	95	44	79	11.797.500	
TABİİ KAYNAKLARA İLİŞKİN PLANLAMA VE KOORDİNASYON	5.296.432	5.696.000	517.042	979.956	340.549	685.561	365.577	655.462	351.477	714.165	734.799	386.384	734.799	370.219	746.133	2.309.978	4.513.876	95	44	79	11.797.500	
YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ	10.471.506.981	15.142.000.000	338.000.230	1.093.244.991	0	728.005.009	361.153.585	1.474.585.986	781.469.686	1.574.414.014	1.414.000.000	701.919.174	1.414.000.000	1.584.885.766	1.778.000.000	3.797.828.160	8.901.250.000	136	36	99	24.419.015.585	
YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI	10.471.506.981	15.142.000.000	338.000.230	1.093.244.991	0	728.005.009	361.153.585	1.474.585.986	781.469.686	1.574.414.014	1.414.000.000	701.919.174	1.414.000.000	1.584.885.766	1.778.000.000	3.797.828.160	8.901.250.000	136	36	99	24.419.015.585	
YÖNETİM VE İSTİSK PROGRAMI	201.206.567	332.519.000	13.991.929	23.726.079	10.432.471	18.973.656	20.857.226	37.867.899	13.338.682	24.565.737	16.639.200	21.776.875	13.971.910	39.262.494	39.262.494	87.531.417	165.972.723	90	45	80	429.232.290	
YÖNETİM VE İSTİSK PROGRAMI	201.206.567	332.519.000	13.991.929	23.726.079	10.432.471	18.973.656	20.857.226	37.867.899	13.338.682	24.565.737	16.639.200	21.776.875	13.971.910	39.262.494	39.262.494	87.531.417	165.972.723	90	45	80	429.232.290	
TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	564.554.431	82.505.000	4.487.326	7.754.692	2.854.039	5.625.697	10.846.935	17.303.432	3.134.702	7.191.110	7.377.573	5.367.215	2.844.191	5.541.123	5.541.123	31.844.765	48.883.269	52	57	59	105.342.292	
İŞTİ-YÖNETİM, İDARİ VE MAİL HİZMETLER	144.811.156	250.014.000	8.304.603	15.971.387	7.578.432	13.548.139	9.610.291	20.564.467	10.074.980	17.174.672	9.201.627	16.409.653	10.427.719	33.721.171	33.721.171	45.386.653	117.889.453	111	38	47	333.890.838	
PROGRAM DIŞI GİDERLER	1.869.209.800	3.088.282.000	37.634.000	235.098.800	150.246.000	312.180.200	130.656.000	340.902.500	50.000.000	26.602.500	99.636.000	99.636.000	26.602.500	191.512.000	292.000.000	629.684.000	1.206.684.000	80	35	39	2.303.900.000	
HAZİNE YARDIMLARI	1.869.209.800	3.088.282.000	37.634.000	235.098.800	150.246.000	312.180.200	130.656.000	340.902.500	50.000.000	26.602.500	99.636.000	99.636.000	26.602.500	191.512.000	292.000.000	629.684.000	1.206.684.000	80	35	39	2.303.900.000	
PROGRAMLAR TOPLAMI	12.791.115.041	18.961.264.000	490.513.006	2.275.595.681	1.733.991.921	1.076.014.311	571.222.943	1.968.682.230	855.094.539	1.836.972.580	856.770.989	1.467.463.111	1.799.975.480	2.131.240.673	4.636.708.716	10.655.763.557	129	36	86	35.537.032.304		

Strateji Geliştirme Başkanlığı

T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI